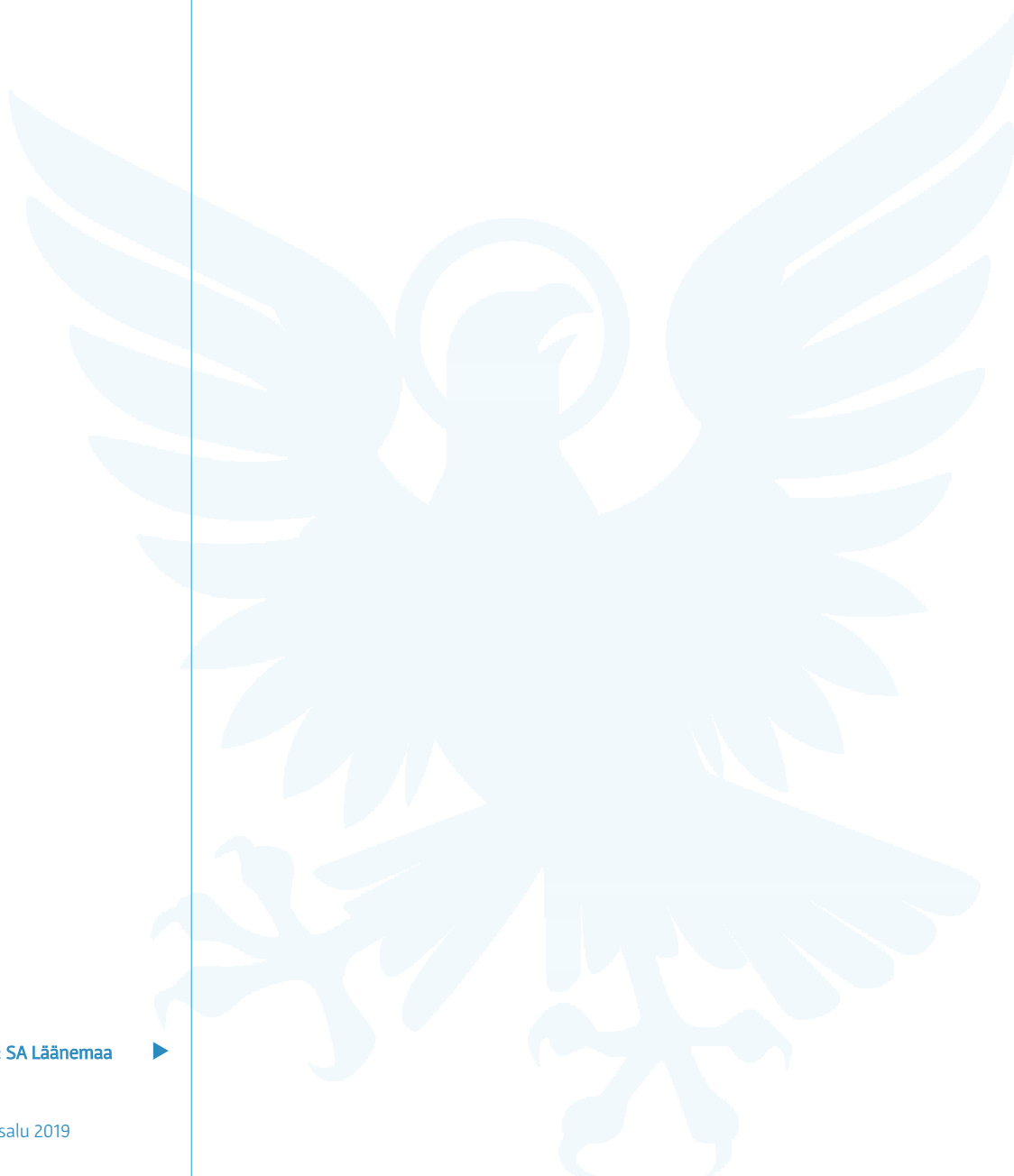

LÄÄNEMAA MAJANDUS- ANALÜÜS AASTATEST 2014–2018

SIHTASUTUS LÄÄNEMAA

KOOSTAJA: SA Läänemaa

Haapsalu 2019

Euroopa Liit
Euroopa
Regionaalarengu Fond

Eesti
tuleviku heaks

SISUKORD

4	SAATEKS
5	EESSÕNA
7	1. LÄÄNEMAA MAJANDUSE ÜLDNÄITAJAD AASTATEL 2014–2018
8	1.1 Ettevõtete arv
9	1.2 Töötajate arv
10	1.3 Müügitulu
11	1.4 Jaotatud müügitulu
12	1.5 Ärikasum
13	1.6 Aruandeaasta ärikasum
14	1.7 Tööjõukulud
15	1.8 Brutopalk
16	1.9 Lisandväärtus
17	1.10 Lisandväärtus töötaja kohta
18	2. LÄÄNEMAA MAJANDUSVALDKONDADE NÄITAJAD AASTATEL 2014–2018
18	2.1 Ehitus
20	2.2 Elektrienergia, gaasi, auru ja konditsioneeritud õhuga varustamine
21	2.3 Finants- ja kindlustustegevus
22	2.4 Haldus- ja abitegevused
23	2.5 Haridus
24	2.6 Hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite ja mootorrataste remont
26	2.7 Info ja side
27	2.8 Kinnisvaraala tegevus
28	2.9 Kunst, meelelahutus ja vaba aeg
29	2.10 Kutse-, teadus- ja tehnikalaane tegevus
30	2.11 Majutus ja toitlustus
33	2.12 Muud teenindavad tegevused
34	2.13 Mäetööstus
35	2.14 Põllumajandus, metsamajandus ja kalapüük
36	2.14.1 Metsamajandus
37	2.14.2 Kalapüük ja vesiviljelus
39	2.14.3 Põllumajandus
41	2.15 Tervishoid ja sotsiaaltoolekanne
42	2.16 Töötlev tööstus
45	2.16.1 Kummi- ja plasttoodete tootmine
46	2.16.2 Puidu töötlemine ning puit- ja korktoodete tootmine
47	2.16.3 Toiduainete tootmine
48	2.17 Veevarustus; kanalisatsioon, jäätme- ja saastekäitlus
49	2.18 Veondus ja laondus
50	KOKKUVÕTE

SAATEKS

Anu Kikas, ►
SA Läänemaa juhataja

2018. aastat võib nimetada kõigi Eesti maakondade jaoks kohanemise aastaks, sest varasemalt alustatud haldusreform muutis maakondade toimimist ja piire väga suurel määral. 2018. aastal tuli maakondadel hakata uutes oludes kavandatud ellu viima ning eesmäärke täitma.

Lääne maakonna piirid muutusid, mille tulemusena on tänane Lääne maakond oma territooriumi väiksuselt teine, järgnedes Hiiumaakonnale. Maakonnas on kolm omavalitsust – saar, linn ja vald ehk Vormsi vald, Haapsalu linn ning Lääne-Nigula vald. Riigi reformi tulemusena suleti 2017. aasta lõpus maavalitsused ning nende asemel hakkasid ülemaakondlikku elu korraldama uued organisatsioonid. Läänemaal sai selleks Sihtasutus Läänemaa (SAL), mis on loodud kõigi kolme omavalitsuse poolt ja on Läänemaa Omavalitsuste Liidu ning Läänemaa Arenduskeskuse õigusjärglane. Sellest johtuvalt nimetatakse Sihtasutust Läänemaa ametlikult ka maakondlikuks arendusorganisatsiooniks (MARO).

Kuigi administratiivne reform muutis Lääne maakonna piire ja toimimist, on maakond nende muudatustega suhteliselt kiiresti kohanenud. Kuigi muutusid ka mõnede ettevõtete asukohad, kuna need liikusid naabermaakondadesse, või ülemaakondli-

kud komisjonid moodustati uutel põhimõtetel ning maakondlikud tunnustamised korraldati ümber, siis võib tänaseks öelda, et inimesed on nende muudatustega üpris kiirelt harjunud. Läänemaa inimesed on ikka ettevõtlikud ning vajavad oma ettevõtmisteks head keskkonda, siis erinevad riiklikud või EL programmidega seotud toetusmeetmed vajavad koordineerimist ning ettevõtlikud inimesed tunnustamist. Haldusreform on andnud võimaluse kõik varasemad süsteemid ja ettevõtmised uue pilguga üle vaadata ning kohandada neid vastavaks uutele oludele.

Nii nagu varasematelgi aastatel, oli 2018. aastal ja on ka järgnevatel aastatel Lääne maakonna jaoks oluline, et inimestel oleks siin hea elukeskkond, mis tähendab, et inimestel on võimalus piirkonnas saada talle sobiv haridus ning töökoht. Sobiva elukeskkonna saab luua avalik sektor ning selle läbi tuua piirkonda ettevõtjad ning koos ettevõtjatega tulevad ka töötajad. Lisaks peab regioonile olema võimaldatud hea ja lihtne ühendus suuremate linnadega. Kõik see tagab maakonnale eduka majanduskeskkonna ning peatab ka väljarände, mistõttu rohkem inimesi valib elamiseks ja töötamiseks ning oma laste harimiseks just Läänemaa. Just selle nimel me Sihtasutuses Läänemaa töötame.

EESSÕNA

Grete Kindel, ►

SA Läänemaa arendusjuht,
majandusanalüüsi koostaja

gal aastal koostatakse pankade, ministeeriumite ja teiste riigiasutuste poolt riiklikke majandusanalüüse ja ülevaateid, kirjeldamaks meie riigi majanduslikku seisu. Enamasti on need analüüsid üldised ja ei kajasta maakondade ning omavalitsuste majanduslikku keskkonda. Meie naabrid hiidlased on sellele probleemile lahenduse leidnud juba 1998. aastal, kui tehti algust maakonnale keskendunud majandusülevaate koostamisega, et mõista saare majanduslikku seisu ja kasutada neid andmeid piirkonda mõjutavate otsuste langetamisel, saavutamaks soodsam majanduslik areng: takistamaks rahva väljarännet, vähendamaks töötust, otsustades investeeringute vajadusi, jne. Hiiu maakonna majandusülevaadet on tänaseks koostatud järjepidevalt 20 aastat.

Läänemaal puudub järjepidev majandusülevaate koostamise traditsioon. 2012. aastal koostati Lääne Maavalitsuse eestvedamisel üks majandusanalüüs, mis jäi esimeseks ja viimaseks omataoliseks kogumikuks. Käesoleval aastal otsustas Sihtasutus Läänemaa uuesti algust teha maakonda kirjeldava majandusanalüüsiga. Et ajaloos mitte väga pikalt tagasi minna, otsustasid koostajad tagasi minna 2014. aastasse ja vaadata seda kuni möödunud ehk 2018. aastani, võttes aegreaks 5 aastat.

Vältimaks küsitavusi ja arusaamatusi andmete tõlgendamisel, tuleks põgusalt kirjeldada andmeid, millel majandusülevaate tulemused põhinevad. Algandmed maakonna ettevõtete kohta väljastas Äriregister (01.11.2019), kellele ettevõtted esitavad

oma majandusaasta aruanded ning kes omakorda koondab aruannetes leiduvad majandusnäitajad omavalitsuste ja maakondade kaupa. Siinkohal tuleb märkida, et analüüsi on hõlmatud Lääne maakonda registreeritud majanduslikult aktiivsed osatähingud, aktsiaseltsid, täisühingud ja tulundusühistud. Muud ettevõtlusvormid on sel korral analüüsist kõrvale jäetud. Kuna majandusülevaade keskendub 2014., 2015., 2016., 2017. ja 2018. aasta näitajatele, siis palus Sihtasutus Läänemaa haldusreformieelsetest andmetest eemaldada endiste Lihula ja Hanila valdadega seonduvad ettevõtted ja nende näitajad, et saaks teha tänase haldusreformi järgse maakonna kohta võrdleva aegrea.

Saadud informatsiooni põhjal tõdesime, et andmetega kaasneb palju probleeme, mis võivad mõjutada maakonna majanduspilti. Näiteks ei sisalda andmestik meie suurimaid tööandjaid, kes on ennast registreerinud mujale maakonda. Selleks, et paarsada töökohta siiski kaotsi ei läheks ja et maakonnast päris kõverpeegli efekt ei tekiks, otsustati nimekirja lisada 4 suuremat tööandjat (Nurme Production OÜ, Trafonova OÜ, Helland Baltic OÜ ja Plastone OÜ), kes on ennast mujale sisse registreerinud, aga kelle põhitegevus toimub siiski Läänemaal. Olulise asjaoluna tuleb märkida, et 2018. aasta majandusaasta aruannete esitamise tähtaeg oli tänavu 30. juunil. Hilinejaid leidub alati, seega kui Sihtasutus Läänemaa esitas novembris (2019) päringu, siis ei pruukinud kõik jõuda oma aruannete esitamiseni. Puuduliku info tõttu palume 2017. ja 2018. aasta võrdlusesse suhtuda

EESSÕNA

kriitiliselt. Täpsema võrdluse saab teha järgmisel aastal, kui enamuse oma aruannetega seonduvad puudused likvideerinud.

Analüüsist on välja jäetud ettevõtted, kelle müügitulu oli puudulik või null, mis viitab asjaolule, et aasta jooksul pole ettevõttes majandustegevust toimunud. Mikroandmed selekteeriti vastavalt Eesti Majanduse Tegevusalade Klassifikaator (EMTAK) hierarhiale, suuremate tegevusalade kaupa

https://www.rik.ee/sites/www.rik.ee/files/elfinder/article_files/emtak_2008_pdf_0.pdf. Olulisemad valdkonnad on jaotatud analüüsis väiksemateks tegevusaladeks, et saada sektorist parem pilt. Näiteks põllumajanduse, metsamajanduse ja kalapüügi valdkond on detailsemalt lahti kirjutatud. Samuti töötleva tööstuse valdkond, mis hõlmab endas nii toiduainete kui ka metalli ja muu tootmist.

Analüüsi käigus otsustas koostaja põhjalikumalt keskenduda valdkondadele, mis ise-

loomustavad maakonna ettevõtluskeskonda ning kus paiknevad suuremad tööandjad: 1. Põllumajandus, metsamajandus ja kalapüük; 2. Töötlev tööstus; 3. Ehitus; 4. Hulgi- ja jaekaubandus; 5. Majutus ja toitlustus; 6. Veondus ja laondus. Eelnevalt nimetatud valdkondade esindajatel paluti kommenteerida 2017. ja 2018. aasta majanduskeskkonna seis, et paremini mõista valdkonda iseloomustavaid näitajaid ja numbrilisi muutusi.

Võimaldamaks huvilistel teha enda soovile vastavaid päringuid, otsustas Sihtasutus Läänemaa töödelda mikroandmed makroandmeteks, kõrvaldades ettevõtete identifikaatorid. Töödeldud makroandmed leiab www.laanemaa.ee veebilehelt majandusanalüüsi dokumendi lehelt. Andmete kasutamisel palume viidata andmete algallikatele: Äriregistrile ja Sihtasutusele Läänemaa.

1.

Majanduse üldnäitajad

1. LÄÄNEMAA MAJANDUSE ÜLDNÄITAJAD AASTATEL 2014–2018

Läänemaa ettevõtete koguarv on aastatel 2014–2017 kasvanud ning 2018. aastal on langenud 2016. aasta tasemele (joonis 1). Langus võib olla seotud sellega, et analüüsi alusandmed on päritud 2019. aasta novembris, kus tuhatkond ettevõtet polnud veel oma 2018. aasta majandusaasta aruannet ära esitanud, hoolimata seatud tähtajast ehk 30.06.2019. Vaatamata väikesest langusest, võib väita, et ettevõtlikkus ja ettevõtlus on maakonnas tõusutrendis.

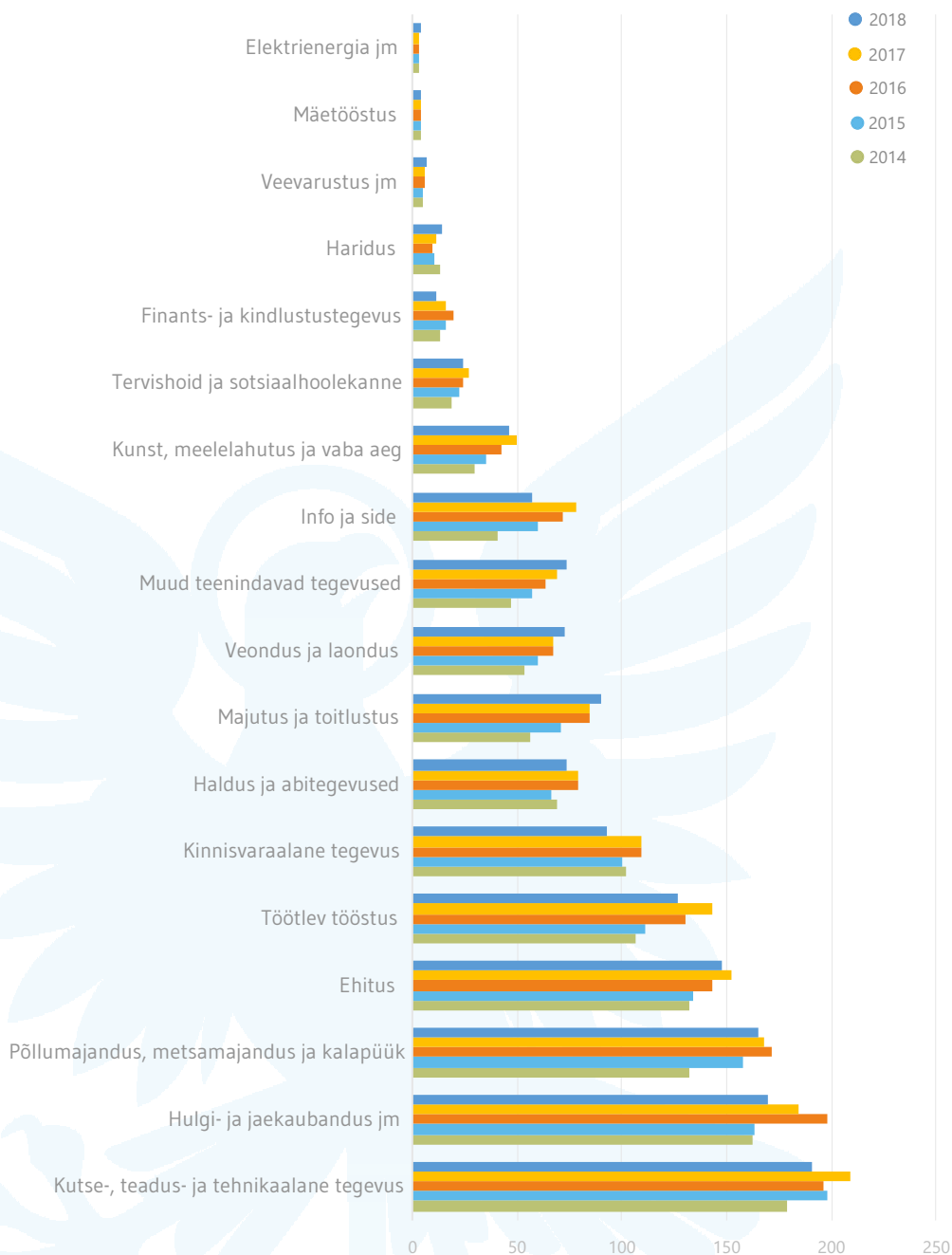
Valdkondade lõikes on ettevõtted jaotatud nende põhitegevuse alusel, lisategevusi pole joonisel 1 arvesse võetud. Algandmetes on eristatud ettevõtte müügitulu tema põhi-

tegevuse ja kõrvaltegevuse alusel. Näiteks x ettevõtte, kelle põhitegevuseks on märgitud majutuse pakkumine ning kõrvaltegevuseks muud lõbustus- ja vaba aja tegevused, siis kõrvaltegevuste puhul võeti arvesse ainult müügitulu. Seega Läänemaa ettevõtluskeskkonda iseloomustavad aastate lõikes: 1. kutse-, teaduse- ja tehnika; 2. põllumajanduse, metsamajanduse ja kalapüügi ning 3. hulgi- ja jaekaubanduse valdkonnad, sest nendes valdkondades on enim registreeritud ettevõtteid. Maakonnas on kõige vähem ettevõtteid mätetööstuse, veevarustuse ja energeetika valdkonnas, mis omakorda on ettevõtete arvu poolest aastate jooksul olnud kõige stabiilsemad valdkonnad.

1.1

Ettevõtete arv

Joonis 1.

Ettevõtete arv Läänemaal
valkondade lõikes, aastatel
2014–2018 (Äriregister).

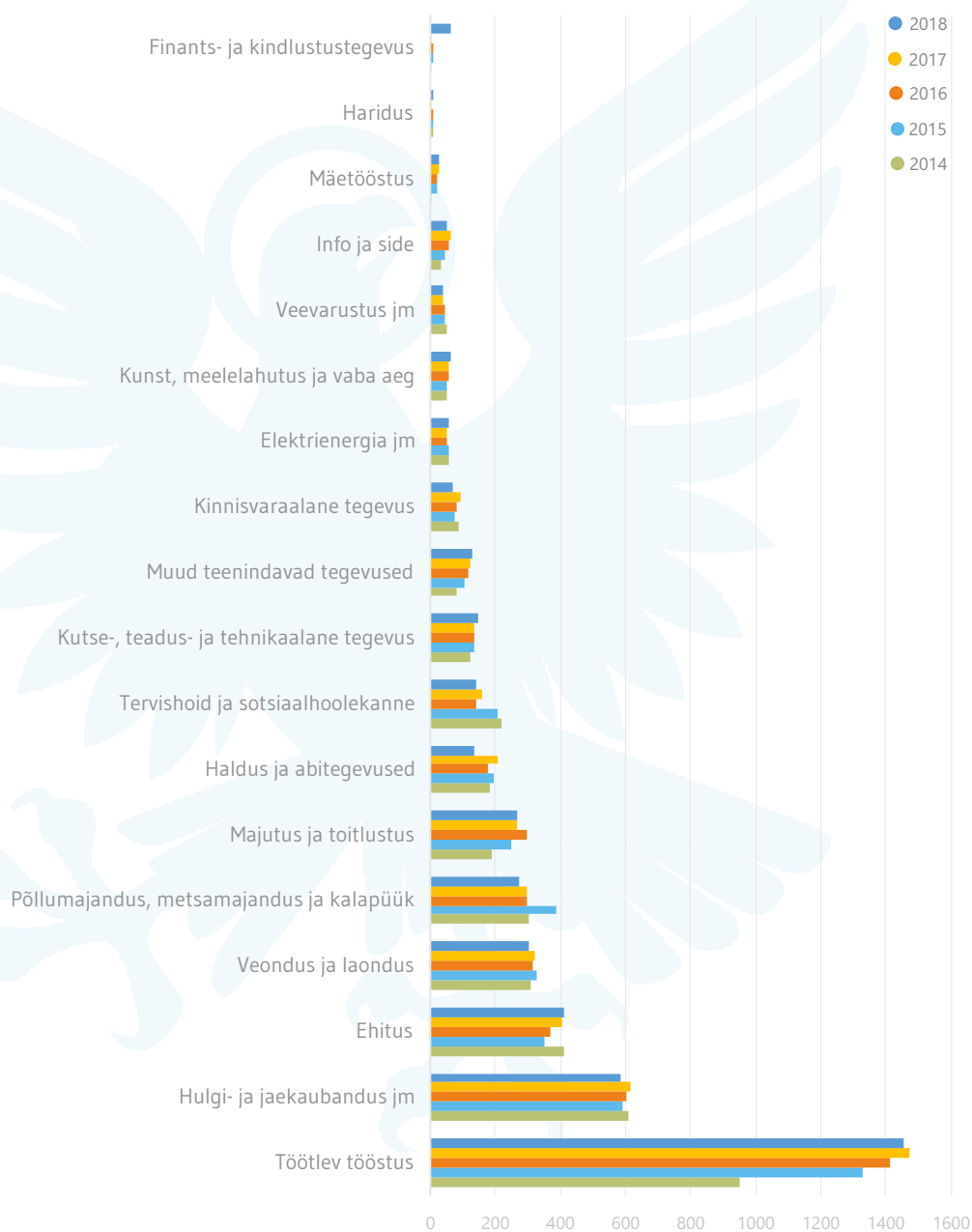

1.2

Töötajate arv

Läänemaal on aastate lõikes hõivatute arv kasvanud (joonis 2). Tulenevalt eelneva joonise juures kirjeldatud probleemist on 2018. aastal töötajate koguhulk maakonnas vähenenud võrreldes 2017. aasta tasemega. Kõige enam hõivatuid aastate lõikes on töötleva tööstuse; hulgi- ja

jaekaubanduse ning ehituse valdkonnas. Kõige vähem hõivatuid on aastate lõikes olnud hariduse, finants- ja kindlustustegevuse ning mäetööstuse valdkonnas. Töötajate hõivatus maakonnas on erinevate sektorite lõikes pigem kasvanud.

Joonis 2. ►

Töötajate arv Läänemaa ettevõtetes valdkondade lõikes, aastatel 2014–2018 (Äriregister).

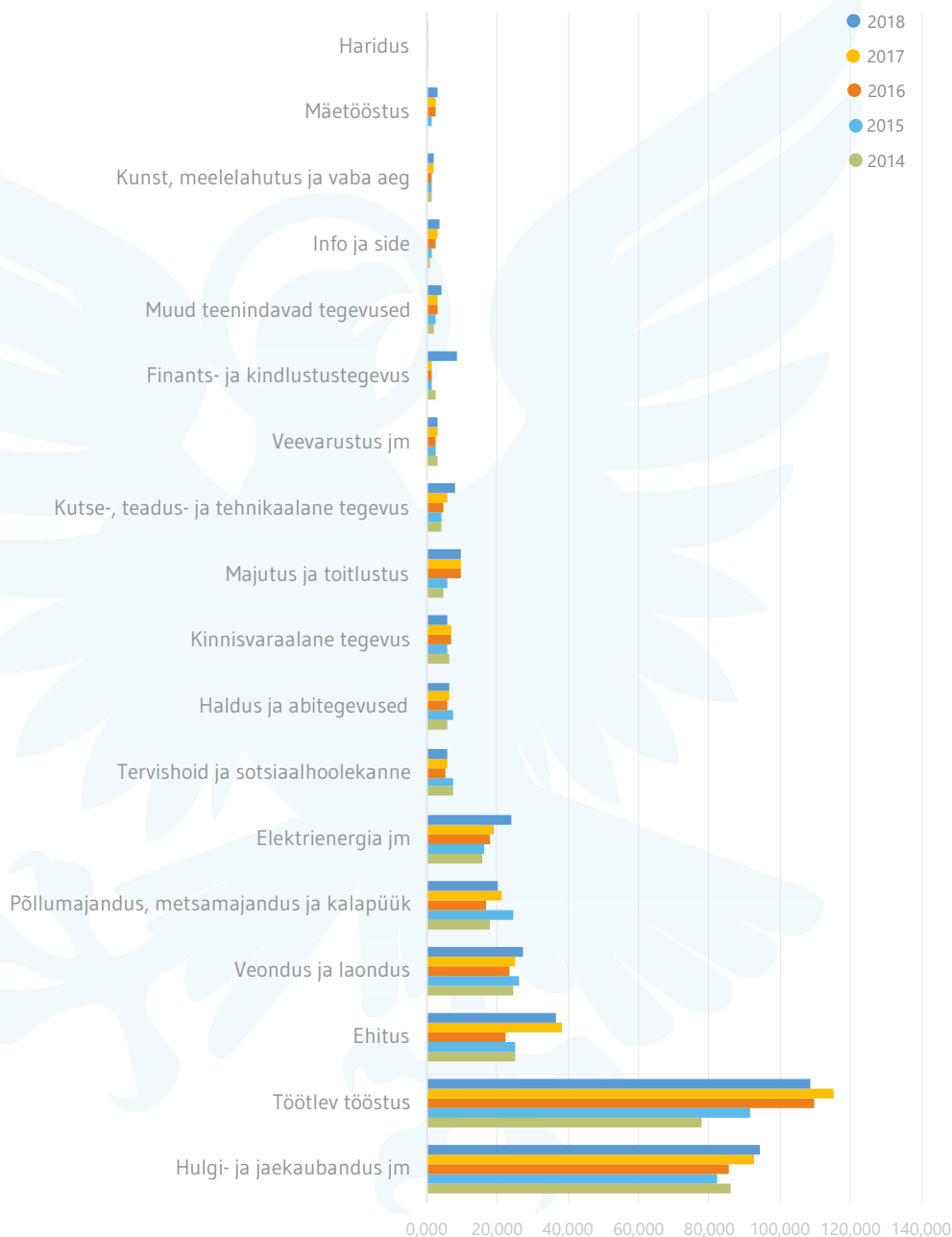

1.3

Müügitulu

Müügitulu (joonis 3) poolest on maakonnas vaadeldavate aastate lõikes kõige edukamad olnud hulgi- ja jaekaubandus; töötlev tööstus ning ehitusvaldkonnad. Kõige vähem müügitulu

teenitakse hariduse; mäetööstuse ning kunsti, meelelahutuse ja vaba aja valdkonnas. Nii nagu eelnevate näitajate puhul, on müügitulu aastate jooksul tõusnud.

Joonis 3. ►
Müügitulu (miljonites eurodes) valdkondade ja aastate lõikes (Äriregister).

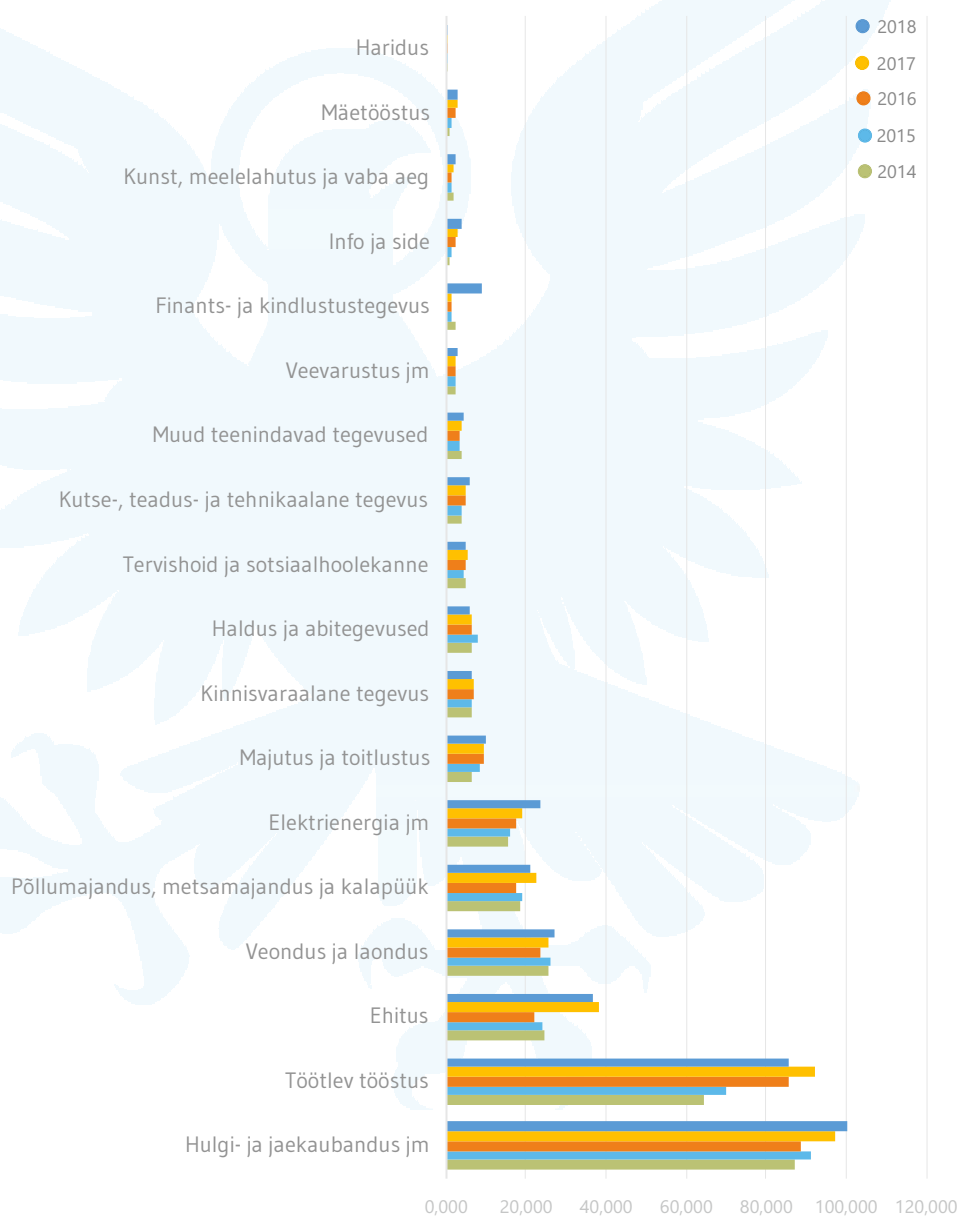

1.4

Jaotatud müügitulu

Jaotatud müügitulu (joonis 4) puhul on arvesse võetud nii põhi- kui ka kõrvaltegevuse käigus teenitud tulu. Näite x puhul, kus majutust pakkuv ettevõtte tegeleb ka muude lõbustus- ja vaba aja tegevustega, siis põhitegevusala müügitulu on arvestatud majutuse ja toitlustuse valdkonna müügitulu hulka ja muud lõbustus- ja vaba aja tegevused kunsti, meelelahutuse ja vaba aja

valdkonna alla. Jooniselt 4 nähtub, et koos kõrvaltegevuste müügituluga on edukaimad valdkonnad aastate lõikes: hulgi- ja jae-kaubandus; töötlev tööstus; ehitus. Kõige väiksem müügitulu on aastate lõikes olnud hariduse; mäetööstuse; kunsti, meelelahutuse ja vaba aja valdkonnas. Ka selle näitaja puhul võib väita, et müügitulu aastate lõikes on kasvutrendis.

Joonis 4. ▶
Jaotatud müügitulu
(miljonites eurodes)
valdkondade ja aastate
lõikes (Äriregister).

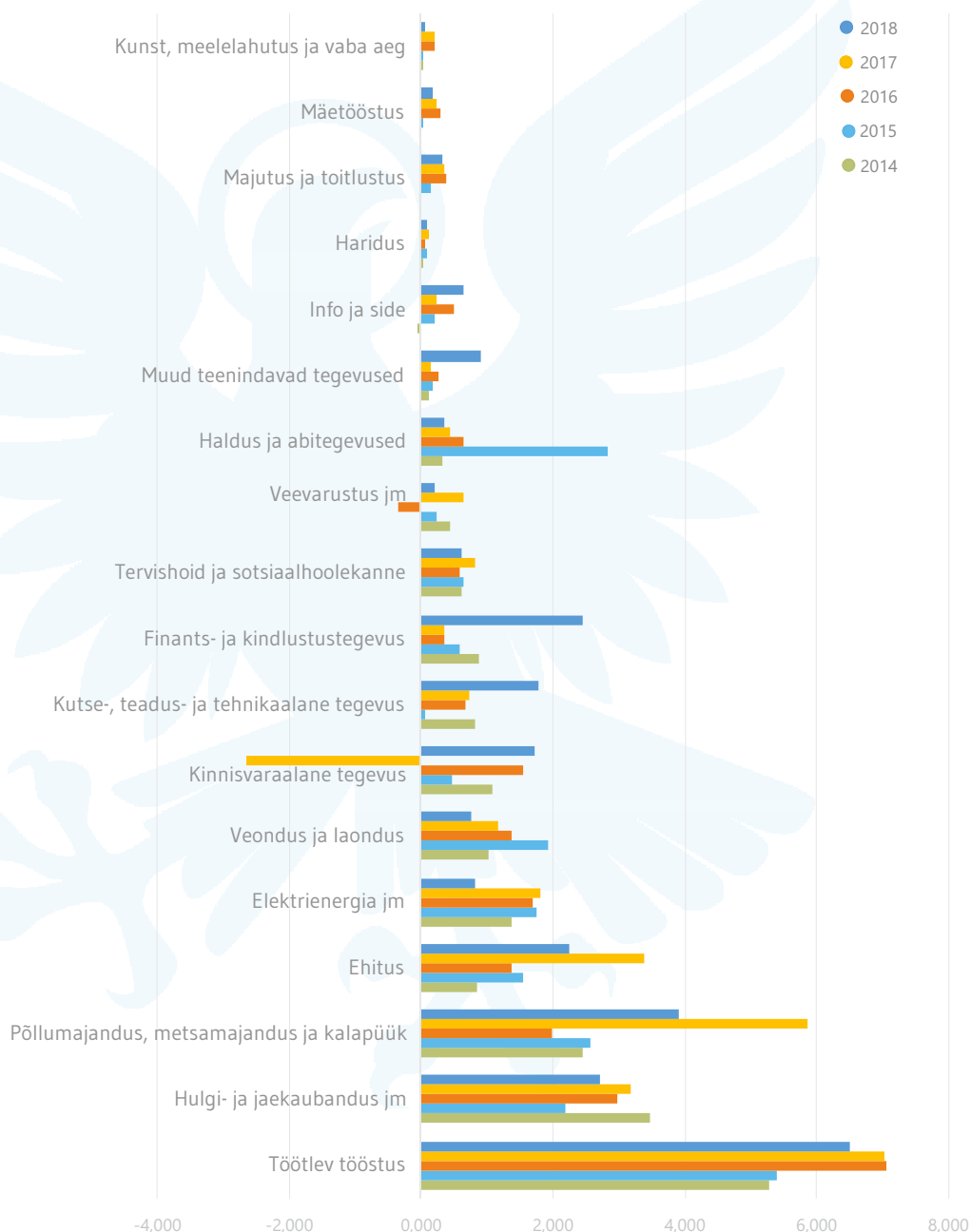

1.5

Ärikasum

Ärikasumi puhul on arvesse võetud nii kasum kui ka kahjum. Algtabelis on kahjum märgitud miinusega ja kasum plussiga ning nende summa kajastub joonisel 5. Kõige kasumlikumad valdkonnad maakonnas on töötlev tööstus; hulgi- ja jaekaubandus ning põllumajandus, metsamajandus ja kalapüük.

Aastate lõikes on vähim kasumit teeninud valdkonnad: haridus; kunst, meelelahutus ja vaba aeg; mäetööstus. Jooniselt 5 on näha, et vaadeldavate aastate lõikes on 2016. aastal kahjumit teeninud veevarustuse ja 2017. aastal kinnisvaraalaane tegevus.

Joonis 5. ▶

Ärikasum (miljonites eurodes) valdkondade ja aastate lõikes (Äriregister).

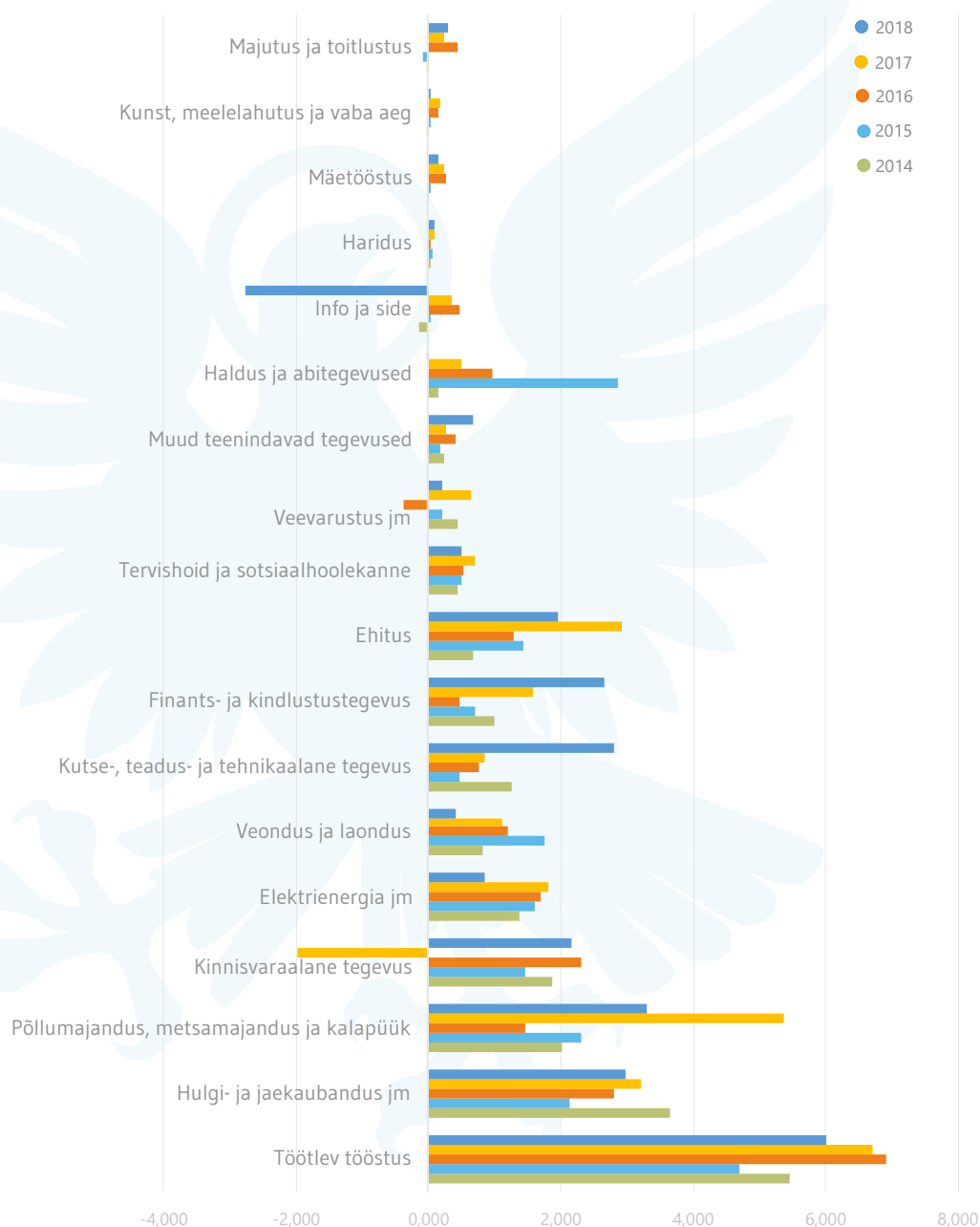

1.6

Aruandeaasta ärikasum

Joonisel 6 on kajastatud aruandeaasta ärikasum/-kahjum valdkondade ja aastate lõikes. Jooniselt nähtub, et haldus- ja abitegevused oli kasumlikum 2015. aastal, muud aastad on sellele valdkonnale pigem tagasihoidlikud olnud. 2017. aastal oli

kahjumlik aasta kinnisvaraalasest tegevuses ja 2018. aastal info ja side valdkonnas. Aastate lõikes on kasumlikumaid valdkondi olnud: töötlev tööstus; hulgi- ja jaekaubandus; põllumajandus, metsamajandus ja kalapüük.

Joonis 6. ▶
Aruandeaasta ärikasum
(miljonites eurodes)
valdkondade ja aastate
lõikes (Äriregister).

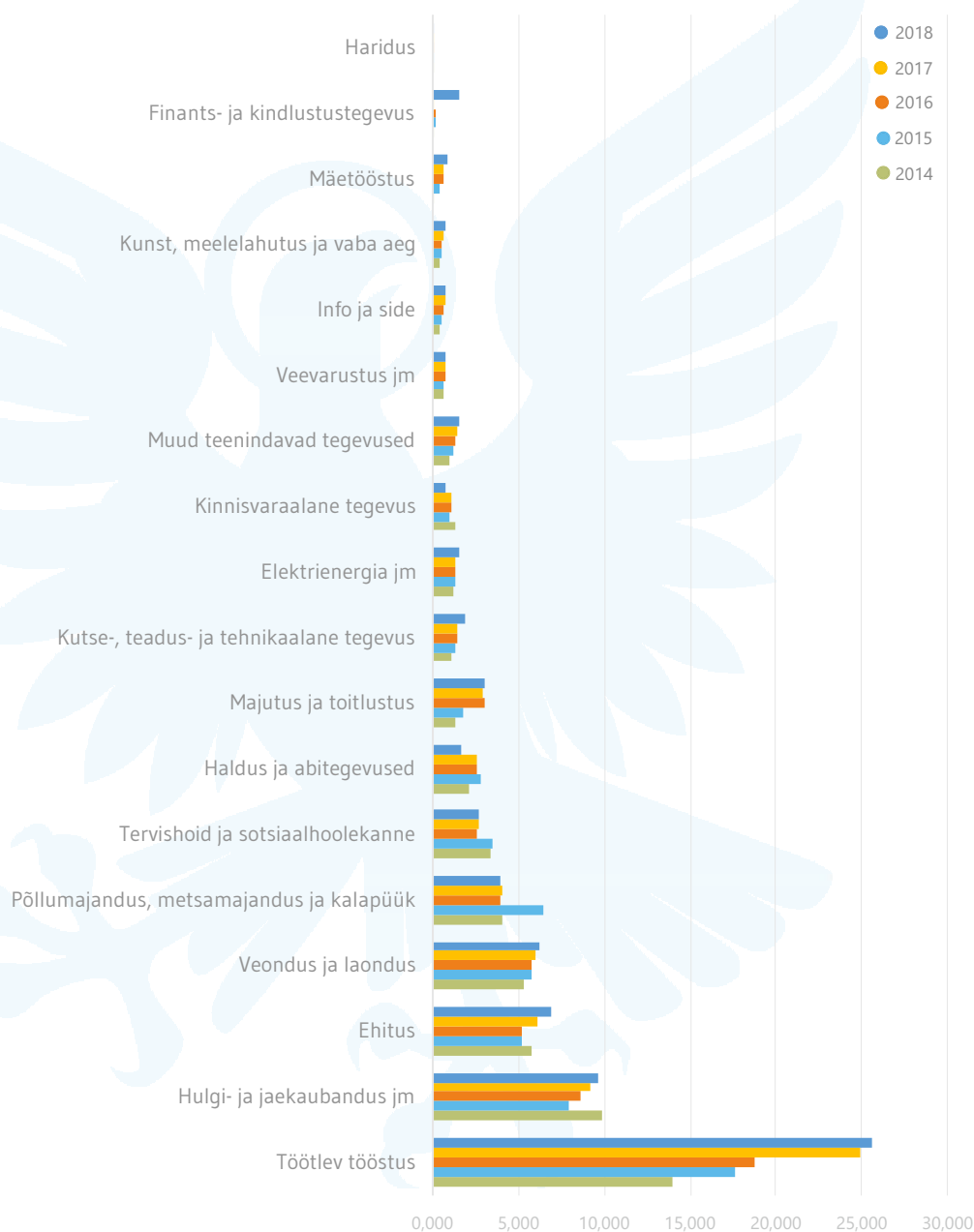

1.7

Tööjõukulud

Tööjõukulud on vaadeldavate aastate ja valdkondade lõikes kasvanud, mis tähendab, et töötajate palgad on kasvanud (joonis 7). Kõige suuremad tööjõukulud on töötleva tööstuse; hulgi- ja jaekaubanduse ning ehituse valdkonnas ning seda

võib seostada joonise 2 ehk töötajate arvuga valdkonnas. Valdkonnas, kus on palju töötajaid, on ka suured tööjõukulud. Kõige vähem töötajaid ning madalaimad tööjõukulud on hariduse; finants- ja kindlustustegevuse; mätööstuse valdkonnas.

Joonis 7. ▶

Tööjõukulud (miljonites eurodes) valdkondade ja aastate lõikes (Äriregister).

1.8

Brutopalk

Tabel 1. ►
Läänemaa brutopalka
(eurodes) statistika 2018.
aastal (Statistikaamet).

Tabelis 1 on välja toodud maakonna brutopalka statistika, mida on kogunud Statistikaamet. Tabelis 1 on näha, et 2018. aastal keskmine brutopalk on

pigem kasvanud, madalaim on I ja III kvartalis. Keskmine kuutööjõukulu töötaja ja tööjõukulu tunnis on kvartalite lõikes kasvanud.

	2018	I kvartal	II kvartal	III kvartal	IV kvartal
Keskmine brutokuupalk	1134	1062	1132	1096	1250
Keskmise brutokuupalka muutus võrreldes eelmise perioodiga	11,5	-	6,6	-3,2	14
Keskmine kuutööjõukulu töötaja kohta	1531	1420	1511	1522	1677
Keskmine brutotunnipalk	6,52	6,33	6,6	6,39	6,74
Täistööajaga töötaja keskmine brutotunnipalk	6,59	6,38	6,66	6,52	6,8
Osalise tööajaga töötaja keskmine brutotunnipalk	5,57	5,68	5,78	4,78	6
Keskmine tööjõukulu tunnis	9,94	8,95	9,69	10,73	10,47
Töötatud tunnid ühe töötaja kohta	462	159	156	142	160

1.9

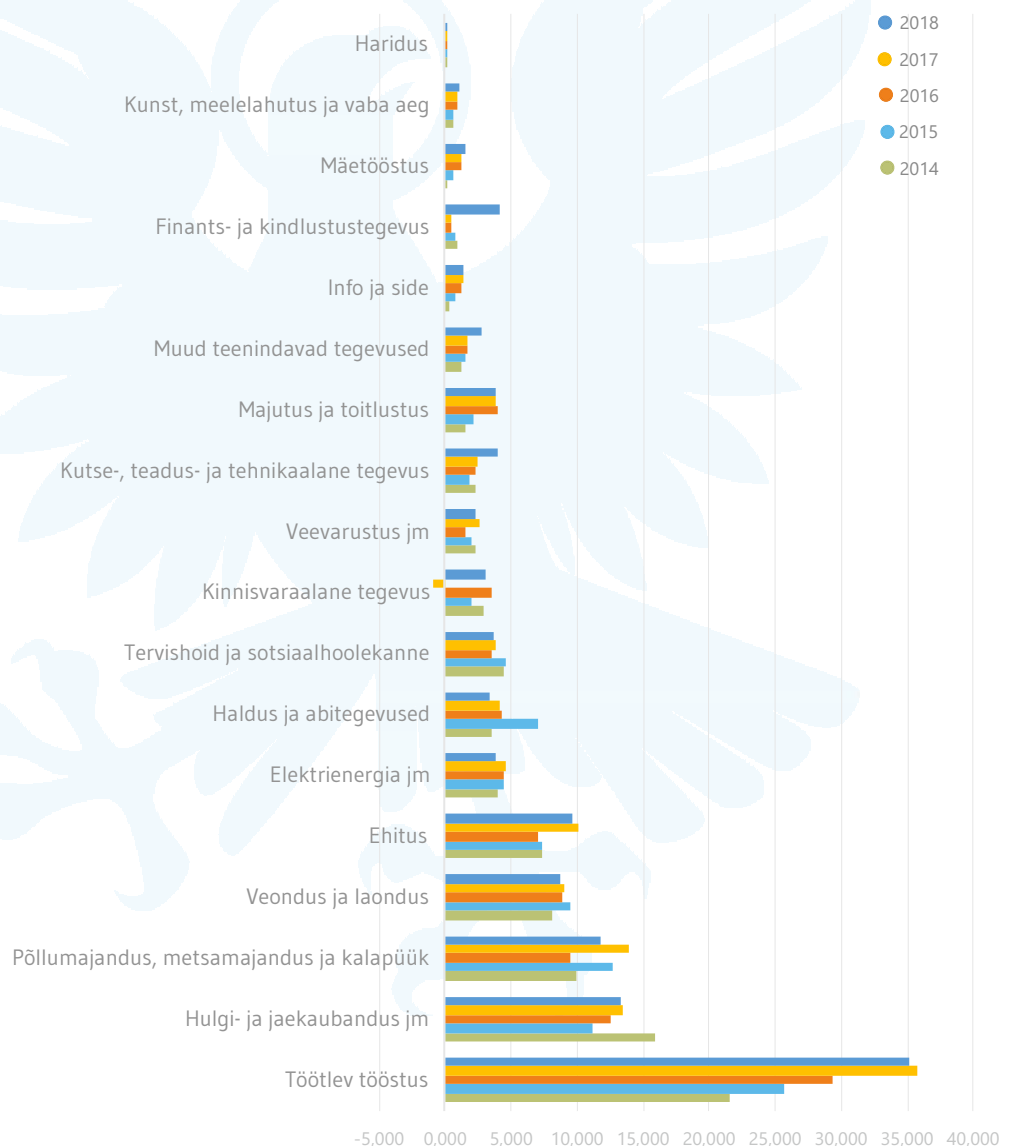
Lisandväärtus

Edukuse mõõtmise üheks indikaatoriks on tootlikkus, mis iseloomustab edukust, konkurentsivõimet ja ka rikkust. Tootlikkus on lai mõiste ja et seda selgitada, jagatakse tootlikkus kaheks: tõhususeks ja mõjususeks. Tõhusus (ingl effectiveness) näitab, kas me teeme õigeid asju, ja mõjususe (ingl efficiency), kas teeme asju õigesti. Ettevõtte kõige üldisemal tasemel mõõdetakse kaudselt nii mõjusust kui ka tõhusust koos, mille üheks kõige üldise-

maks arväärtuseks on ettevõtte lisandväärtus ja lisandväärtus töötaja kohta ehk tööviljakus. Lisandväärtus töötaja kohta e tööviljakus avaldub järgmisest valemist:

$$\text{Lisandväärtus töötaja kohta} = \frac{(\text{Ärikasum} + \text{Tööjõu kulud} + \text{Amortisatsioon})}{\text{Töötajate arv}}$$

Lihtsustatult öeldes koosneb lisandväärtus ettevõtte kasumist ning makstud palkadest ja maksudest.

Joonis 8. ►

Lisandväärtus (miljonites eurodes) valdkondade ja aastate lõikes (Äriregister).

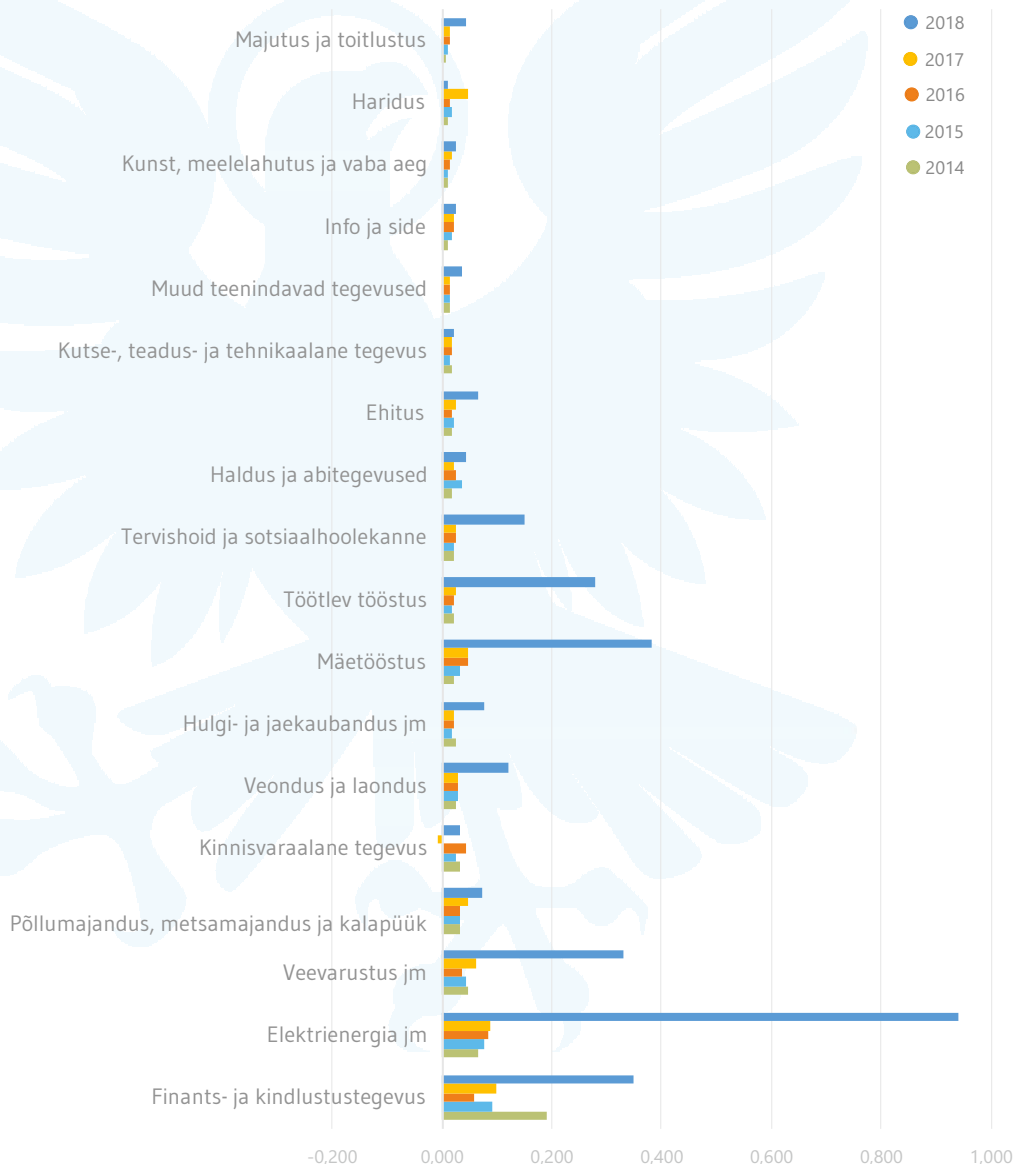

1.10

Lisandväärtus töötaja kohta

Lisandväärtust on aastate lõikes Lääne maakonnas loodud enim töötleva tööstuse; hulgi- ja jaekaubanduse ja põllumajanduse valdkonnas (joonis 8). Kõige vähem lisandväärtust pakuti hariduse, kunsti, meelelahutuse ja vaba aja ning mäetööstuse sektoris. Vaadates loodud lisandväärtust töötaja kohta (joonis 9) loodi 2018. aastal enim energeetika; mäetööstuse; finants ja kindlustustegevuse sektoris. Väik-

sem lisandväärtus teeniti 2018. aastal hariduse; kunsti, meelelahutuse ja vaba aja ja kutse-, teadus- ja tehnikaalase tegevuse valdkonnas. Joonisel 9 on näha kolm anomaaliat, mida koostaja ei oska seletada, nimelt hariduse (lisandväärtus töötaja kohta on suurim võrreldes teiste aastatega) ja kinnisvaraalse tegevuse valdkonnas (lisandväärtus töötaja kohta on miinuses).

Joonis 9. Lisandväärtus (miljonites eurodes) töötaja kohta valdkondade ja aastate lõikes (Äriregister).

2.1

Ehitus

2. LÄÄNEMAA MAJANDUS- VALDKONDADE NÄITAJAD AASTATEL 2014–2018

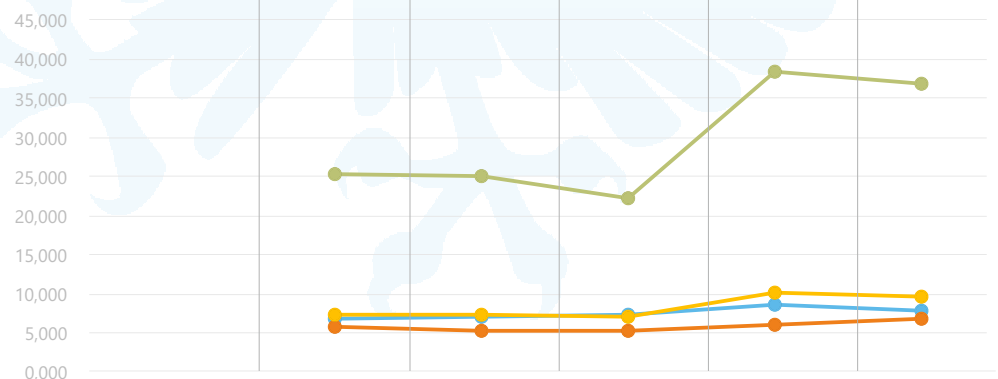
Ehituse valdkond hõlmab hoonete ja rajatiste üld- ja eriehitust, sh uusehituse, juurde- ja ümberehituse, remondi, kokkupandavate hoonete jt ehitiste montaaži ehitusplatsil ning ajutiste ehitiste püstitamist. Üldehitus on terviklike hoonete (nt elamud, büroohooned, laohooned, talu- ja loomakasvatushooned jm elu-, ühiskondlikud või tootmishooned) ning rajatiste ehitus (nt kiir- ja maanteed, tänavad, sillad, tunnelid, raudteed, lennuväljad, sadamad jm vesi-ehitised, niisutus- ja kanalisatsioonisüsteemid, torujuhtmed, elektriliinid jm tehnorajatised, spordirajatised jne). Üldehitustöid tehakse kas oma kulul, projektijuhtimise või

peatöövõtu korras. Osa tööstest või kogu ehitustöö võib tellida alltöövõtjatelt. Lisaks liigitatakse siia üksus, kes kannab üldvastutust ehitise valmimise eest. Ehituse alla kuulub ka hoonete ja rajatiste remont. Ehituse alla kuulub ka hoonete ja rajatiste ehitusprojektide arendus, st rahaliste, tehniliste ja materiaalsete vahendite koondamine kinnisvaraprojekti edasise müügi eesmärgil. Kui ehitusprojekti arendus toimub mitte müügi, vaid ehitise edasise kasutamise eesmärgil (nt ruumide väljaüürimine või tootmine), siis liigitatakse üksus vastavalt tegevusele (nt kinnisvara või töötleva tööstuse alla).

Tabel 2. ▶
Ehitusvaldkonna
üldnäitajad (miljonites
eurodes) aastate
2014–2018 lõikes
(Äriregister).

	2014	2015	2016	2017	2018
Ertevõtteid	132	134	143	152	148
Töötajaid	414	354	369	403	414
Müügitulu	25,323	24,990	22,146	38,434	36,824
Omakapital	6,897	6,985	7,343	8,606	7,882
Tööjõukulud	5,726	5,253	5,180	6,132	6,860
Lisandväärtus	7,276	7,274	6,998	10,021	9,625
Lisandväärtus töötaja kohta	0,018	0,021	0,019	0,025	0,065

Joonis 10. ▶
Ehitusvaldkonna
üldnäitajate graafiline
visualiseering (Äriregister).

2.1

Ehitus

Ehitusvaldkond on üks peamistest tegevusaladest Läänemaal. Aastatel 2014–2018 on ettevõtete arv sektoris järjepidevalt kasvanud nagu ülejäänud muud valdkonna näitajad (tabel 2), väike langus on toimunud 2016. ja 2018. aastal müügitulus, tööjõukuludes ja lisandväärtuses. Tabelis 2 on näha, et näitajad on üldiselt kasvanud viie aasta jooksul pigem stabiilselt. Andmete põhjal võib öelda,

et ehitussektori keskmine töötajate arv ettevõtte kohta oli 2017. aastal 2,7 inimest.

2018. aastal olid suurimad tööandjad ehitussektoris **Lääne Teed OÜ** (25 töötajat), **OÜ Ehto** ja **OÜ Mentor-T** (17 töötajat) ning **K&K Byggtexnik OÜ** ja **Lauer & Laubert OÜ** (16 töötajat). Müügitulu poolest olid edukamaid **Lääne Teed OÜ**, **OÜ Ehto** ja **Raudviu OÜ**.

Jürgen Jõelaan, ►
Lääne Teed OÜ
juhatuse liige

Oma valdkonna näitajaid kommenteeris Lääne Teed OÜ juhatuse liige Jürgen Jõelaan, kes sõnas järgmist: „Majandus on iga aastaga kasvanud peale „krahhi“. Omavalitsuste liitumistega on kaasnenum suuremad investeeringud teedehitusse. 2017–2019 on Lääne Teedele hangete mõistes olnud edukad ja sellest tulenevalt on Läänemaal tööd pakkuda olnud. Lääne Teede käibekasv on tulnud sellest, et alates 2017. aastast oleme teinud tööd ka teistes maakondades – nii Kesk-Eestis kui ka Pärnumaal. Lisaks alates 2017. aastast sügisest hooldame Pärnumaal riigimaanteid. Aastast aastasse on tööjõukulud suurenenud, mida aeg edasi, seda keerulisem on hoida eeldatavat kasumit.“

2.2

Elektrienergia, gaasi, auru ja konditsioneeritud õhuga varustamine

Eesti Majanduse Tegevusalade Klassifikaator (EMTAK) hierarhia kohaselt hõlmab see valdkond elektrienergia, maagaasi, auru, kuuma vee jms edastamist ja jaotamist vastava püsiinfrastruktuuri (püsivõrgu/torustiku) kaudu. Jaotusvõrgu mõõtmed/ulatus ei ole määrav: siia kuulub nii tööstusüksuste kui ka korterelamute varustamine elektri, gaasi, auru ja kuuma veega, k.a konditsioneeritud õhuga. Seega hõlmab valdkond elektrienergiat või gaasi tootvate, kontrollivate ja jaotavate elektrienergia- ja gaasiettevõtete tegevust.

Läänemaal tegutsevate ettevõtete arv selles valdkonnas on aastate lõikes olnud minimaalne, kuid stabiilne (joonis 11). 2018. aastal on lisandunud üks uus ettevõte.

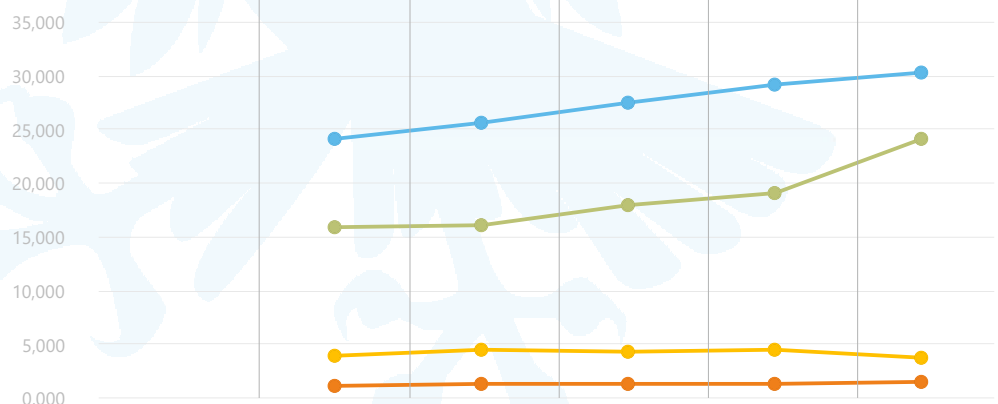
Töötajate arv on energeetika valdkonnas olnud üpris stabiilne, kõikudes viie ühiku raames. Võrreldes 2014. aastaga on töötajate arv pigem langenud. Muud näitajad, nagu müügitulu, omakapital ja tööjõukulud, on pigem kasvanud (tabel 3). Lisandväärtus ja lisandväärtus töötaja kohta on kasvanud 2017. aastani ning 2018. aastal langenud 2014. aasta tasemele. Langus on seotud töötajate arvu vähenemise ja varade mahu tõusuga.

Energeetika valdkonnas olid 2018. aastal suurimad tööandjad **Imatra Elekter AS** (38 töötajat) ning **AS Lääne-Nigula Varahaldus** (15 töötajat). Kõige edukam ettevõtte oli müügitulu poolest **Imatra Elekter AS**.

Tabel 3. ▶
Energeetika valdkonna üldnäitajad (miljonites eurodes) aastate 2014–2018 lõikes (Äriregister).

	2014	2015	2016	2017	2018
Ettevõtteid	3	3	3	3	4
Töötajaid	61	58	52	52	56
Müügitulu	15,992	16,107	18,017	19,173	24,115
Omakapital	24,165	25,655	27,414	29,281	30,275
Tööjõukulud	1,210	1,285	1,277	1,366	1,536
Lisandväärtus	3,928	4,495	4,368	4,562	3,756
Lisandväärtus töötaja kohta	0,064	0,021	0,084	0,088	0,939

Joonis 11. ▶
Energeetika valdkonna üldnäitajate graafiline visualiseering (Äriregister).

2.3

Finants- ja kindlustustegevus

Finants- ja kindlustustegevuse valdkond hõlmab finantsteenuste osutamist, kindlustust, edasikindlustust, pensionifonde ning finantstegevust toetavaid tegevusi. Siia kuulub finantsvarade valdus, st valdusfirmade ning kontsernide, fondide jms finantsüksuste tegevus.

Siinkohal tuleb märkida, et andmed ei sisalda Swedbank'i, SEB jne rahvusvaliste jt üleriigiliste pankade, kindlustuskontorite andmeid, kelle kontorid tegutsevad Läänemaal. Finants- ja kindlustustegevuse valdkonna ettevõtteid on maakonnas üsna vähe ning nende arv on aastate lõikes muutunud 8 ühiku raames. Kõige rohkem oli selles vald-

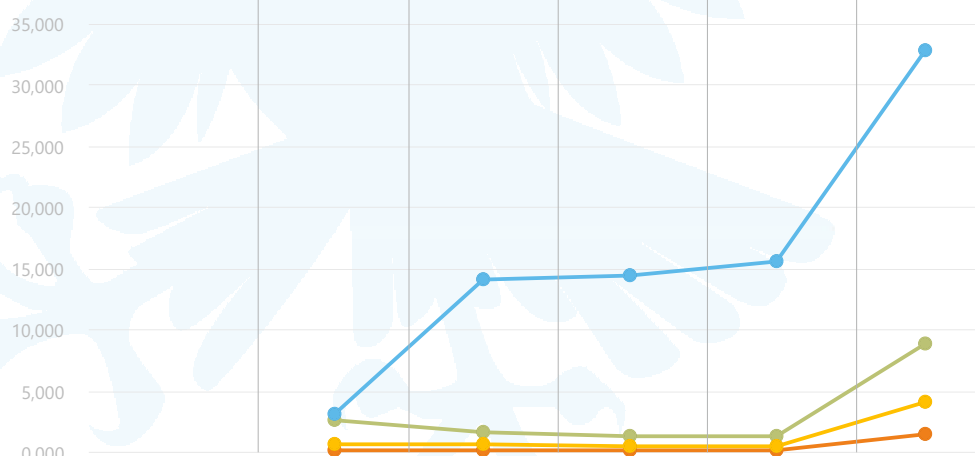
konnas ettevõtteid 2016. aastal ning kõige vähem 2018. aastal (tabel 4). Kui ettevõtete arv on pigem vähenenud, siis töötajate arv on valdkonnas kasvanud 2018. aastal ning seda eelkõige maakonna oma panga **Holm Bank AS** loomisega. Müügitulu, omakapital, tööjõukulud ja lisandväärtus (joonis 12) on 2018. aastani stabiilsed olnud ja siis hõppeiliselt kasvanud. Lisandväärtus töötaja kohta oli kõige suurem 2018. aastal.

2018. aastal oli suurim töötaja finants- ja kindlustustegevuse sektoris **Holm Bank AS** (63 töötajat). Müügitulu poolest olid edukaimad **Holm Bank AS** ja **AS Rentacar**.

Tabel 4. ▶
Finants- ja kindlustustegevuse üldnäitajad (miljonites eurodes) aastate 2014–2018 lõikes (Äriregister).

	2014	2015	2016	2017	2018
Ettevõtteid	13	16	20	16	12
Töötajaid	5	8	9	5	67
Müügitulu	2,664	1,668	1,369	1,396	8,817
Omakapital	3,087	14,066	14,513	15,706	32,824
Tööjõukulud	0,147	0,147	0,156	0,132	1,595
Lisandväärtus	0,733	0,733	0,508	0,498	4,180
Lisandväärtus töötaja kohta	0,021	0,092	0,056	0,100	0,348

Joonis 12. ▶
Finants- ja kindlustustegevuse üldnäitajate graafiline visualiseering (Äriregister).

2.4

Haldus- ja abitegevused

Valdkond haldus- ja abitegevused hõlmab üksuseid, mis osutavad mitmesuguseid majandustegevust (ettevõtlust) toetavaid teenuseid. Haldus- ja abitegevused erinevad kutse-, teadus- ja tehnikaalase valdkonna tegevustest, sest nende esmane eesmärk ei ole erialateadmiste edastamine.

Haldus- ja abitegevused on keskmise populaarsusega valdkond Lääne maakonnas, mille ettevõtjad on oma põhitegevusalaks märkinud. Ettevõtete arv selles valdkonnas on aastate jooksul kasvanud, muutus on jäänud 13 ühiku raamesse (tabel 5). Töötajate hulk oli suurim 2017. ja 2015. aastal ning suurim langus langus leidis aset 2018. aastal, kui töötajate arv valdkonnas vähenes 71 võrra. Müügitulu, tööjõukulud ja lisandväärtus olid suurimad 2015. aastal, omakapital 2016. aastal. Alates 2015. aastast on haldus- ja abitegevused valdkonna näitajad hakanud langema (joonis 13).

Haldus- ja abitegevused valdkonnas olid 2018. aastal suurimad tööandjad **OÜ Haapsalu Linnahooldus** (27 töötajat) ning **Suvekohvik OÜ** (21 töötajat). Müügitulu poolest olid edukamaid **ABC Rent Eesti AS**, **Mobire Eesti AS** ja **OÜ Haapsalu Linnahooldus**.

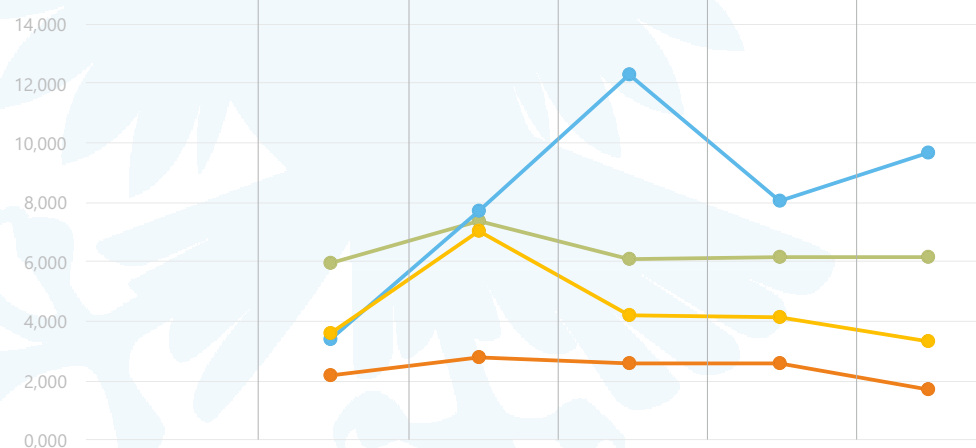
Tabel 5. ▶

Haldus- ja abitegevuste üldnäitajad (miljonites eurodes) aastate 2014–2018 lõikes (Äriregister).

	2014	2015	2016	2017	2018
Ettevõtteid	69	66	79	79	74
Töötajaid	185	196	177	205	134
Müügitulu	5,920	7,352	6,058	6,155	6,153
Omakapital	3,391	7,736	12,312	8,062	9,692
Tööjõukulud	2,183	2,775	2,547	2,586	1,674
Lisandväärtus	3,576	7,003	4,227	4,138	3,311
Lisandväärtus töötaja kohta	0,019	0,021	0,024	0,020	0,045

Joonis 13. ▶

Haldus- ja abitegevuste üldnäitajate graafiline visualiseering (Äriregister).

2.5

Haridus

Haridusvaldkond hõlmab koolitusi mis tahes tasemel ja erialadel. Koolitus võib olla suuline või kirjalik, toimuda raadio, televisiooni, interneti või muude kommunikatsioonikanalite kaudu. Siia liigitatakse nii riikliku koolisüsteemi üksuste poolt pakutav erinevate tasemetega haridus kui ka täiskasvanute koolitus, kirjaoskamatuse likvideerimise programmid jms, sõjakoolid ja -akadeemiad, vanglakoolid jne oma vastavatel tasemetel. Jagu hõlmab nii riiklikku kui eraharidust. Siia kuulub ka spordi- ja vabaajakoolitus (nt tennise- või golfiõpetus) ning haridust abistavad tegevused.

Haridusvaldkond on ettevõtete arvu poolest üks tagasihoidlikumaid sektoreid. Valdav osa on mikroettevõtted, kus 2018. aastal oli keskmiselt hõivatud 0,6 töötajat (tabel 6). Müügitulu, omakapitali, tööjõukulude ja lisandväärtuse näitajate põhjal võib väita, et kõige keerulisem aasta oli valdkonna jaoks 2016. aasta (joonis 14).

Hariduse sektoris ei paista silma ühtegi suuremat tööandjat, pigem on tegemist nõ „mees ja koer“ ettevõtetega. Müügitulu poolest võiks 2018. aastal esile tõsta **Tervise Alkeemia OÜ, OÜ Klimberg ja Rassa Rõõm OÜ**.

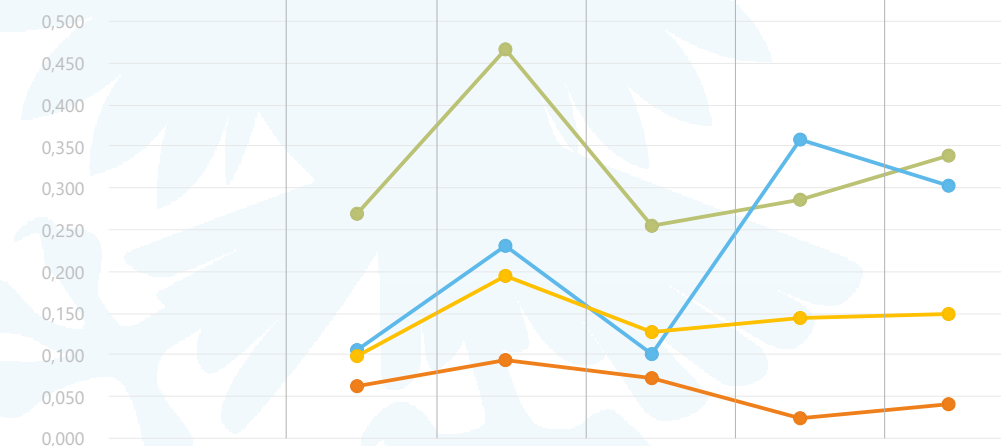
Tabel 6.

Haridusvaldkonna
üldnäitajad (miljonites
eurodes) aastate 2014–2018
lõikes (Äriregister).

	2014	2015	2016	2017	2018
Ettevõtteid	13	11	10	12	14
Töötajaid	10	12	10	3	8
Müügitulu	0,270	0,467	0,254	0,285	0,340
Omakapital	0,107	0,230	0,101	0,358	0,303
Tööjõukulud	0,062	0,093	0,072	0,025	0,040
Lisandväärtus	0,099	0,196	0,128	0,145	0,150
Lisandväärtus töötaja kohta	0,010	0,021	0,013	0,048	0,011

Joonis 14.

Haridusvaldkonna
üldnäitajate graafiline
visualiseering (Äriregister).

2.6

Hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidu- kite ja mootor- rataste remont

Tabel 7.

Hulgi- ja jaekaubanduse
üldnäitajad (miljonites
eurodes) aastate 2014–2018
lõikes (Äriregister).

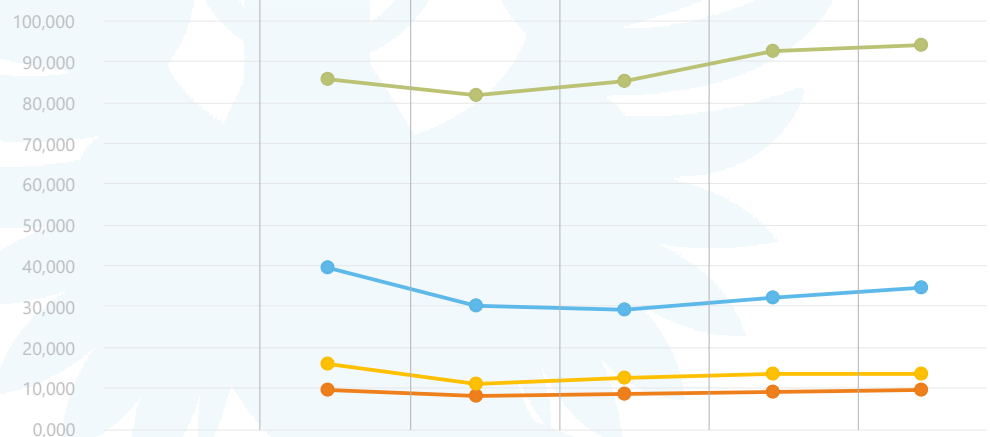
Joonis 15.

Hulgi- ja jaekaubanduse
üldnäitajate graafiline
visualiseering (Äriregister).

Hulgi- ja jaekaubandus hõlmab igat liiki kaupade hulgi- ja jaemüüki ning müügiga kaasnevaid teenuseid. Hulgi- ja jaemüük on kaupade turustamise viimased etapid. Hulgi- ja jaemüügi käigus ei muudeta kauba omadusi, samas võib müügi juurde kuuluda kauba sortimine, liigitamine, komplekteerimine, segamine

(nt liiv), villimine (sh pudelite pesemine), pakkimine, mahtkauba jagamine väiksemateks kogusteks ja ümberpakendamine, ladustamine (k.a jahutatult või külmutatult) jne. Lisaks liigitatakse valdkonna alla mootorsõidukite ja mootorrataste müük ja remont.

	2014	2015	2016	2017	2018
Ettevõtteid	162	163	198	184	170
Töötajaid	608	590	606	616	586
Müügitulu	85,909	81,952	85,423	92,511	94,121
Omakapital	39,497	30,287	29,271	32,154	34,886
Tööjõukulud	9,826	7,983	8,579	9,187	9,595
Lisandväärtus	15,900	11,141	12,539	13,506	13,300
Lisandväärtus töötaja kohta	0,026	0,021	0,021	0,022	0,078

Hulgimüük on uute ja kasutatud kaupade edasimüük teistele ettevõtjatele: jaemüüjatele, teistele hulgimüüjatele, tööstus- ja kaubandusettevõtetele, asutustele, organisatsioonidele jt iseseisvatele majandusüksustele. Hulgimüüja on müüdava kauba omanik. Hulgimüüjateks on hulgikaupmehed, tööstusturustajad, eksportijad, importijad, kokkuostuühistud ning tööstus- ja kaevandusüksuste müügiosakonnad ja kontorid (v.a jae-

müügikauplused), kes lisaks tellimusmüügile (otse tehasest või kaevandusest kliendile toimetatav kaup) turustavad ka muul viisil nende üksuste tooteid. Hulgimüüjate hulka kuuluvad kaubamaaklerid ja ostuagendid, kokku- ja ülesostjad ning ühistud, kes turustavad põllumajandustoodangut. Hulgimüüja tavaliselt komplekteerib, sordib ja liigitab kaubapartiisid, pakendab mahtkaupu, pakendab ümber ja jagab väiksemateks kogusteks (nt farmaatsia-

2.6

Hulgi- ja jae- kaubandus; mootor- sõidukite ja mootor- rataste remont

tooted); ladustab ja külmutab kaupu, toimetab kohale ja paigaldab, tegeleb müügi- edendusega ning kujundab etikette.

Jaemüük on uute ja kasutatud kaupade edasimüük kaupluste, kaubamajade, kioskite, müügiletide, postimüügikaupluste, tänavamüüjate, lävemüüjate (*door-to-door sales persons*), interneti ja oksjonite kaudu isiklikuks või majapidamises kasutamiseks. Enamik jaemüüjatest on müüdava kauba omanikud, kuid müüa võib ka volituse alusel (vahendajad).

Hulgi- ja jae-kaubanduse valdkond on üks populaarsemaid valdkondasid sinna registreeritud ettevõtete poolest. Suuremad töö-

andjad paiknevad just selles sektoris (tabel 7). Tabelis 7 kajastuvad näitajad ehk müügitulu, omakapital, tööjõukulud ja lisandväärtus on aastate jooksul kasvutrendis olnud. 2018. aasta näitajatele baseerudes võib väita, et töötajate palgad on tõusnud, sest töötajate arv on eelnevate aastatega võrreldes vähenenud, kuid tööjõukulud suurenenud.

Hulgi- ja jae-kaubanduse valdkonnas olid 2018. aastal suurimad tööandjad **Haapsalu Tarbijate Ühistu** (119 töötajat) ja **OÜ Aadre-maa** (44 töötajat). Müügitulu poolest võiks 2018. aastal esile tõsta **Haapsalu Tarbijate Ühistu**, **AS Swecon** ja **OÜ Soosing**.

Raimond Lunev, ►
Haapsalu Tarbijate Ühistu
juhataja

Haapsalu Tarbijate Ühistu juhataja Raimond Lunev kommenteeris 2018. aasta valdkonna seisuga järgmiselt: „Meil on käive igal aastal kasvanud nagu ka ka töötajate palgad ja tööjõukulud. Selle läbi lisandväärtus töötaja kohta on ka kogu aeg suurenenud.“ 2017. ja 2018. aastast tõi Raimond Lunev välja alkoholi aktsiisi tõusu, mis vähendas käivet ja suurendas investeeringuid kaupluste ümberehitamiseks seaduses ettenähtud tingimustele.

2.7

Info ja side

Info ja side hõlmab info- ja kultuuritoodete tootmist, edastamist ning levitamist; side- ja infotehnoloogiaalast tegevust, andmetöötlust jm infoalast tegevust. Siia kuulub kirjastamine, k.a tarkvara kirjastamine, kinofilmide ja helisalvestiste tootmine, raadio- ja teleprogrammide tootmine ja edastamisele suunamine, samuti tellitavate audiovisuaalsete meediateenuste programmi-kataloogide koostamine ja pakkumine, elektrooniline side, infotehnoloogia ja muu infoalane tegevus. Kirjastamine hõlmab info- või kultuuritoote sisule autoriõiguste omandamist ning reprodutseerimise ja levitamise teel toote/ teose sisu avaldamist. Siia kuulub materjalide avaldamine paberil, elektroonilises või audioformaadis, internetis, multi-meediatootena (nt CD-ROM-raamatud) jne ning tele- või raadioprogrammide tootmise, edastamise ja levitamisega seotud tegevused; üksikute programmiosade (nt filmid, teleseriaalid jms) ja üksikutest programmi-osadest vm komponentidest (nt uudiste otse- saated) terviklike tele- või raadioprogram-

mide loomine ja nende programmide levitaduse valik tootja poolt; terviklike teleprogrammide levitamine kolmandate osapoolte poolt (ilma sisu muutmata). Levitamine võib toimuda maapealsete ringhäälingu-, satelliit- või kaabellevivõrkude vahendusel.

Info ja side on samuti üks nendest valdkondadest, kus võrreldes teistega on tagasihoidlik hulk ettevõtteid ja töötajaid. Tabel 8 andmed näitavad, et aastate jooksul on selles valdkonnas ettevõtteid ja töötajaid pigem juurde tulnud, kuid ka need on peamiselt „mees ja koer“ tüüpi ettevõtted. Müügitulu, tööjõukulu ja lisandväärtus on vaadeldavate aastate jooksul kasvanud ning omakapital on samuti kasvanud kuni 2018. aastani, kuid see on pea miljoni võrra langenud (joonis 16).

Info ja side valdkonnas oli 2018. aastal suurim tööandja OÜ Lääne Elu (14 töötajat) ning müügitulu poolest olid edukamad Sloboda OÜ ja OÜ Lääne Elu.

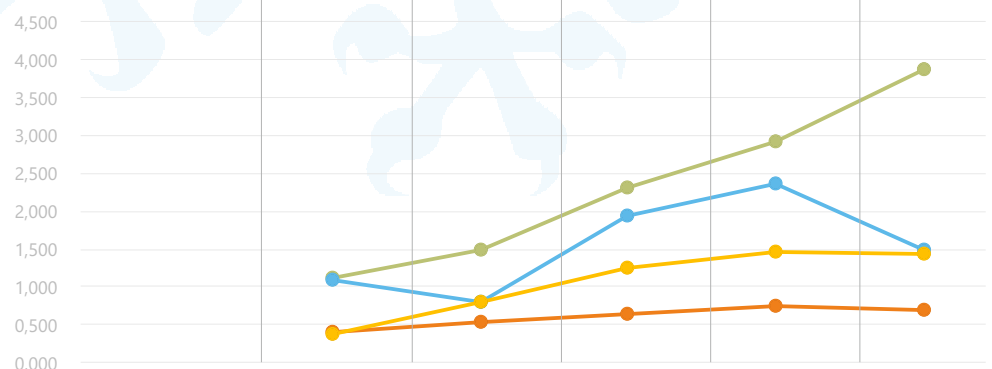
Tabel 8. ►

Info ja side valdkonna üldnäitajad (miljonites eurodes) aastate 2014–2018 lõikes (Äriregister).

	2014	2015	2016	2017	2018
Ettevõtteid	41	60	72	78	57
Töötajaid	32	45	58	63	52
Müügitulu	1,109	1,485	2,302	2,925	3,870
Omakapital	1,100	0,787	1,925	2,368	1,499
Tööjõukulud	0,394	0,540	0,640	0,756	0,705
Lisandväärtus	0,369	0,789	1,239	1,453	1,441
Lisandväärtus töötaja kohta	0,012	0,021	0,021	0,023	0,025

Joonis 16. ►

Info ja side valdkonna üldnäitajate graafiline visualiseering (Äriregister).

2.8

Kinnisvara- alane tegevus

Kinnisvaraalane tegevus hõlmab kinnisvara üürileandjate, kinnisvarabüroode ja/või kinnisvaramaaklerite tegevust enda või renditud varaga tasu eest või lepingu alusel. Siia kuulub kinnisvara ost ja müük või üürileandmine, kinnisvara hindamine või tegutsemine kinnisvara depositaarina jm kinnisvarateenused. Siia kuulub ka kinnisvaraprojektide (hoonestusprojektide) arendus (sh hoonete ehitus ning nende hilisem üürileandmine või käitus) ning kinnisvarahaldurite tegevus.

Kinnisvaraalane tegevus on ettevõtete arvu poolest töötleva tööstuse kõrval järgmine suurem valdkond (joonis 1). Töötajate arvu poolest on taaskord tegemist valdkonnaga,

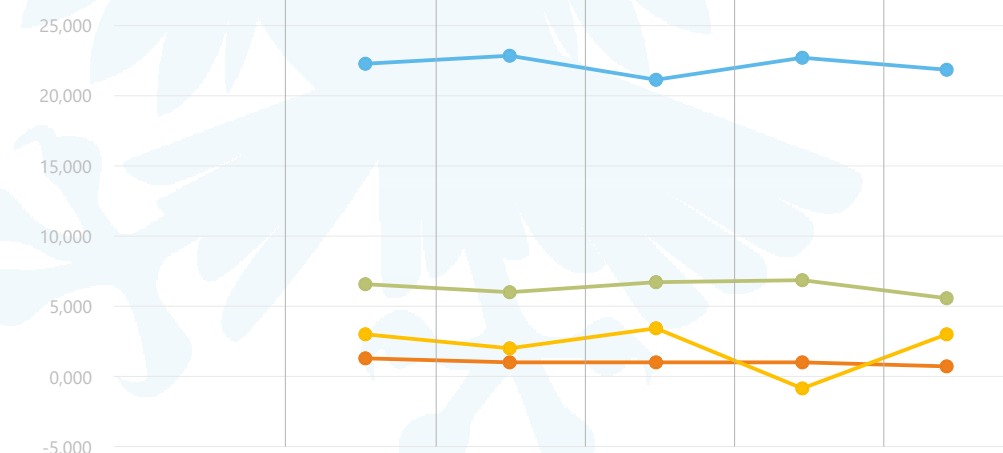
kus tegutsevad pigem mikroettevõtted (tabel 1). Tabel 9 põhjal võib väita, et tegemist on üsna stabiilse valdkonnaga, kus töötajate arv küll kõigub 16 ühiku võrra, kuid müügitulu, omakapital, tööjõukulud ja lisandväärtus on üsna stabiilsena püsinud (joonis 17). Isegi kui tabelis 9 on üldnäitajad positiivsed, siis nähtub, et 2017. aastal on lisandväärtuse näitajad negatiivsed ning see on seotud kahjumiga, mida kinnisvaraalane tegevus 2017. aastal teenis.

Kinnisvaraalases tegevuses on suurim tööandja **Haapsalu Linnamajanduse AS** ja müügitulu poolest **Haapsalu Vana Jahtklubi OÜ** ja **Haapsalu Linnamajanduse AS**.

Tabel 9. ▶
Kinnisvaraalase tegevuse
üldnäitajad (miljonites
eurodes) aastate 2014–2018
lõikes (Äriregister).

	2014	2015	2016	2017	2018
Ertevõtteid	102	100	109	109	93
Töötajaid	86	78	83	94	72
Müügitulu	6,568	6,060	6,700	6,787	5,629
Omakapital	22,182	22,861	21,121	22,660	21,782
Tööjõukulud	1,299	0,997	1,059	1,067-	0,762
Lisandväärtus	2,943	2,021	3,471	0,869-	3,038
Lisandväärtus töötaja kohta	0,034	0,021	0,042	0,009	0,033

Joonis 17. ▶
Kinnisvaraalase tegevuse
üldnäitajate graafiline
visualiseering (Äriregister).

2.9

Kunst, meelelahutus ja vaba aeg

Kunsti, meelelahutuse ja vaba aja valdkond hõlmab elanikkonna kultuuriliste ja meelelahutuslike huvide ning vaba aja veetmisega seotud tegevusi, k.a lavakunst, muuseumide tegevus, harrasmängud, sporditegevus jm vaba aja tegevused.

Kunsti, meelelahutuse ja vaba aja valdkonda kuuluvate ettevõtete arv jääb maakonna keskmisele alla (joonis 1). Töötajate arvu poolest võiks väita, et enamus ettevõtteid on taaskord „mees ja koer“ tüüpi, kuid esineb ka üksikuid väikeettevõtteid (tabel 10). Töötajate arv sektoris on püsinud vaadelda-

vate aastate lõikes üsna stabiilsena (tabel 10). Müügitulu on aastate jooksul tõusnud nagu ka omakapital ja tööjõukulud ja lisandväärtus (joonis 18). Müügitulu, ärikasumi ja lisandväärtuse poolest jääb kunsti, meelelahutuse ja vaba aja valdkond maakondlikul tasandil pigem madalamate hulka (joonis 3, 5 ja 8).

Kunsti, meelelahutuse ja vaba aja valdkonnas on aastate lõikes olnud suurimaks tööandjaks **OÜ Haapsalu Linna Spordibaasid** (38 töötajat) ning müügitulu poolest on edukaim lisaks **OÜ Haapsalu Linna Spordibaasidele** ka **Healer OÜ**.

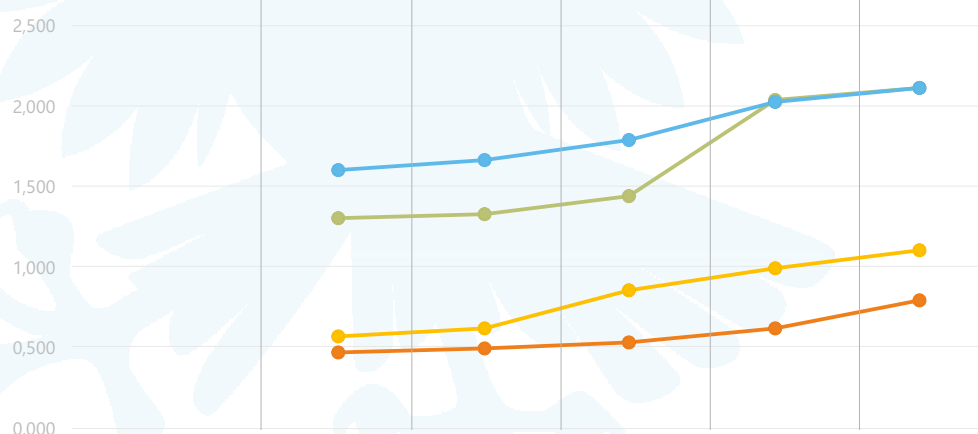
Tabel 10. ►

Kunsti, meelelahutuse ja vaba aja valdkonna üldnäitajad (miljonites eurodes) aastate 2014–2018 lõikes (Äreregister).

	2014	2015	2016	2017	2018
Ettevõtteid	30	35	43	50	46
Töötajaid	53	53	57	58	65
Müügitulu	1,301	1,323	1,441	2,037	2,109
Omakapital	1,605	1,663	1,781	2,025	2,105
Tööjõukulud	0,466	0,497	0,535	0,612	0,792
Lisandväärtus	0,564	0,614	0,853	0,992	1,106
Lisandväärtus töötaja kohta	0,011	0,021	0,015	0,017	0,024

Joonis 18. ►

Kunsti, meelelahutuse ja vaba aja valdkonna üldnäitajate graafiline visualiseering (Äreregister).

2.10

Kutse-, teadus- ja tehnikaalane tegevus

Kutse-, teadus- ja tehnikaalane tegevus hõlmab tegevusi, mis nõuavad põhjalikku väljaõpet ning teevad erialateadmised ja -oskused tarbijatele kättesaadavaks.

Kui vaadata kutse-, teadus- ja tehnikaalast tegevust ettevõtete arvu järgi, siis see on maakonna kõige populaarsem valdkond, sest just siin on registreeritud kõige rohkem ettevõtteid (joonis 1). Ettevõtete arvu muutus on olnud aastate lõikes 30 ühikut. Töötajate arv on aastate lõikes olnud stabiilne (tabel 11). Muude näitajate, nagu müügitulu, tööjõukulud ja lisandväärtus, alusel saab

valdkonna maakondlikul tasandil paigutada pigem keskmiste hulka (joonis 3, 5 ja 8). Kutse-, teadus- ja tehnikaalase tegevuse valdkonna sees on töötajate arv on vaadeldava perioodi jooksul kasvanud nagu ka müügitulu, omakapital, tööjõukulud ja lisandväärtus (joonis 19).

Ka kutse-, teadus- ja tehnikaalase tegevuse sektoris ei paista silma ühtegi suuremat töödandjat, pigem on tegemist mikroettevõtetega, kus töötajate arv jääb alla 10. Müügitulu poolest võiks 2018. aastal esile tõsta **Tandem Kaubandus OÜ**.

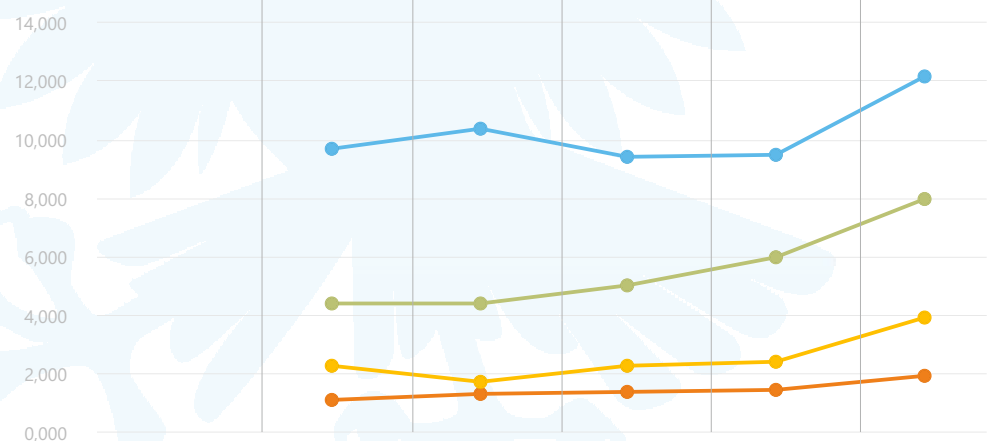
Tabel 11.

Kutse-, teadus- ja tehnikaalase tegevuse üldnäitajad (miljonites eurodes) aastate 2014–2018 lõikes (Äriregister).

	2014	2015	2016	2017	2018
Ettevõtteid	179	198	196	209	191
Töötajaid	125	137	137	138	150
Müügitulu	4,420	4,441	5,001	5,997	7,999
Omakapital	9,710	10,363	9,393	9,477	12,142
Tööjõukulud	1,128	1,338	1,414	1,456	1,951
Lisandväärtus	2,259	1,775	2,309	2,436	3,964
Lisandväärtus töötaja kohta	0,018	0,021	0,017	0,018	0,021

Joonis 19.

Kutse-, teadus- ja tehnikaalase tegevuse üldnäitajate graafiline visualiseering (Äriregister).

2.11

Majutus ja toitlustus

Majutus- ja toitlustusvaldkond hõlmab külastajate ja reisijate lühiajalist majutust, toitute ja jookide valmistamist, aga ka pakkumist/müüki koheseks tarbimiseks ning majutus- ja toitlustusteenusega kaasnevaid lisateenuseid.

Majutuse ja toitlustuse valdkonda võiks pidada maakonna üheks juhtivaks valdkonnaks, kuid üldandmetest selgub, et ettevõtete arvu, tööjõukulu ja müügitulu poolest ollakse maakonnas keskmisel tasemel (joonis 1, 3, 7 ja 8). Tööandjana on see valdkond üks suuremaid töötleva tööstuse, veonduse ja laonduse jt suuremate kõrval (joonis 2). Samas, ärikasumi poolest ollakse maakondlikul tasandil pigem üks kehvemaidsiinkohal tuleb silmas pidada asjaolu, et Äriregistri andmed kajastavad ainult amet-

likke majutuskohade tegevust. Arvestamata on jäänud muudel platvormidel pakutavad majutusteenused nagu Airbnb jt. Seega ei anna Äriregistrist saadud andmed adekvaatset pilti majutus- ja toitlustusvaldkonnast.

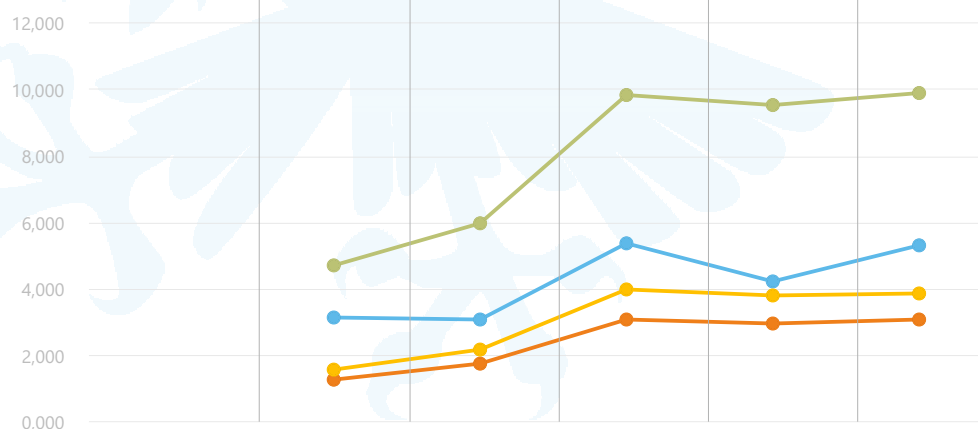
Vaadates tabelit 12, siis võib väita, et ettevõtete arv sektoris on kasvanud nagu ka müügitulu, omakapital, tööjõukulud ja lisandväärtus. Väiksem langus on toimunud 2017. aastal nii töötajate arvus, sellest tulevalt ka tööjõukuludes, aga samuti omakapitalis (joonis 20).

Majutuse ja toitlustuse valdkonnas on suured tööandjad **AS Heal** (68 töötajat) ja **AS Swedest Motel Group** (29 töötajat). Müügitulu poolest on edukaim **AS Heal**.

Tabel 12. Majutus- ja toitlustusvaldkonna üldnäitajad (miljonites eurodes) aastate 2014–2018 lõikes (Äriregister).

	2014	2015	2016	2017	2018
Ettevõtteid	56	71	85	85	90
Töötajaid	189	249	299	270	267
Müügitulu	4,709	6,008	9,815	9,517	9,882
Omakapital	3,124	3,068	5,393	4,258	5,305
Tööjõukulud	1,283	1,742	3,088	2,970	3,080
Lisandväärtus	1,555	2,188	3,980	3,805	3,893
Lisandväärtus töötaja kohta	0,008	0,021	0,013	0,014	0,043

Joonis 20. Majutuse ja toitlustuse valdkonna üldnäitajate graafiline visualiseering (Äriregister).

2.11

Majutus ja toitlustus

Tabel 13. ▶
Läänemaa
majutuskohade statistika
2017. ja 2018. aastal
(Statistikaamet).

	2017		2018	
	Kogu Eesti	Lääne maakond	Kogu Eesti	Lääne maakond
Majutuskohad	1500	93	1535	92
Toad	25 222	932	24 983	922
Voodikohad	61 663	2331	61 193	2219
Tubade täitumus (%)	45,84	40,37	46,34	38,01
Voodikohtade täitumus (%)	36,80	31,38	36,87	32,98
Majutatud	3 544 932	87 883	3 591 495	78 242
Majutatud puhkuseisil (%)	68,55	47,10	67,44	56,40
Majutatud tööreisil (%)	21,76	21,13	22,90	15,69
Majutatute ööbimised	6 509 299	188 869	6 630 315	166 176
Ööpäeva keskmine maksumus (euro)	37,65	28,07	39	26

Annika Mändla, ▶
SA Läänemaa turismijuht

SA Läänemaa turismijuht Annika Mändla kommenteeris majutuse ja toitlustusvaldkonna seisust järgmiselt: „**Väga üllatavad arvud, sest majutuse statistika järgi 2018. aasta numbrid langesid võrreldes 2017. aastaga ja seda võiks seostada sellega, et maakond muutus oma administratiivpiiridelt väiksemaks ja seetõttu kajastub endise Lõuna-Läänemaa majutusstatistika 2018. aastal Pärnumaa statistikas**“.

Süüvides tabelisse 12, sõnab Annika Mändla, et sealt tuleb hoopis välja kasv ja ka majutus-teenust pakkuvate ettevõtete kasv, mis teeb asjaolu väga huvitavaks, sest majutuse statistika ei toeta neid andmeid kuidagi: langesid nii majutatute arv, ööbimiste arv kui ka ööpäeva keskmise maksumuse arv (tabel 13 ja 14). Ainuke põhjus, mida Mändla oskas välja tuua on see, et kuna algandmetes on majutus ja toitlustus koos, siis saab järelda seda, et need numbrid on tõusnud toitlustusettevõtete arvelt.

2018. aastal, täiendades tabelit 13. Andmed tabelis 14 kinnitavad eelmist statistikat, et 2018. aastal on toimunud langus võrreldes 2017. aastaga. Nagu eeldada võis, siis aktiivseimad kuud majutusesutustele on sõltumata aastast juuni, juuli ja august. Ülejäänud kuud liigituvad madalperioodi alla. Peamine põhjus, miks Läänemaale ööbima tullakse, on sõltumata aastast ja aastaajast puhkus.

SA Läänemaa turismijuht arvab, tuginedes eelnevatele andmetele, et trend liigub siinapoole, kus turistid kasutavad majutamiseks mitteametlike majutuskohi: külaliskortereid, puhkemaju, Airbnb-teenuseid ja seetõttu puudub suure osa turistide kohta majutusstatistika. Siinkohal tuleks märkida, et majutusstatistika tuleb esitada juhul, kui teenust pautakse viie või enama voodikohaga, aga Läänemaal on populaarsed just väiksemad majutuskohad – külaliskorterid, kodumajutused.

2.11

Majutus ja toitlustus

Maakonna majutus- ja toitlustusvaldkonna statistika näitab, et teenusepakkujate arv ja müügitulu on tõusnud. Sellest võib järeelda, et külastajate arv tegelikult ei ole langeda, vaid nad ei ole kajastatud majutusstatistikas. Mitteametlikes majutuskohades majutatud kasutavad siiski sarnaselt ametlikes kohtades majutatutele teisi turismiteenuseid nagu toitlustus, atraktsioonide külastused jne.

Lisaks tõi Annika Mändla välja, et Läänemaal on suurenenud ühepäevakülastuste arv, samuti ei kajastu need turistid majutusstatistikas, aga tarbivad siiski muid turismiteenuseid. Ühepäevakülastuste kohta samuti statistika puudub.

Kokkuvõttes võib väita, et Haapsalu ja Läänemaa tuntus turismisihtkohana on kasvanud ja tänu sellele on tõusnud turismiettevõtete arv ja nende müügitulu.

Tabel 14. ▶
Läänemaa majutatavate
statistika 2017. ja 2018. aastal
(Statistikaamet).

		Kasvavalt kokku	Jaanuar	Veebruar	Märts	Aprill	Mai	Juuni	Juuli	August	September	Oktoober	November	Detsember	
2017	Majutatud	Kokku	87 883	3107	3725	4758	5453	7049	11 306	16 033	14 893	6796	5580	4342	4841
		Puhkusereis	41 396	-	979	1173	2060	3178	6267	10 404	8112	3244	1873	1113	1906
		Tööreis	18 570	865	1009	1287	929	1817	2346	2654	3579	1254	1314	900	616
		Osavõtt konverentsist, koolitusest	450	0	8	0	9	40	13	18	263	0	99	0	0
		Muu reis	27 917	1155	1737	2298	2464	2054	2693	2975	3202	2298	2393	2329	2319
	Majutatute ööbimised	Kokku	188 869	6554	7823	9971	13 955	14 920	20 108	34 262	29 177	14 866	15 315	11 734	10 184
		Puhkusereis	66 734	1744	1465	1761	3205	5299	9482	18 304	12 917	5252	3281	1492	2532
		Tööreis	41 708	2000	1838	2625	2373	2836	4171	8166	8458	2390	3201	2483	1167
		Osavõtt konverentsist, koolitusest	1438	0	9	0	9	240	39	90	652	0	399	0	0
		Muu reis	80 427	2810	4520	5585	8377	6785	6455	7792	7802	7224	8833	7759	6485
2018	Majutatud	Kokku	78 242	2846	3831	4737	4547	5429	9536	14 336	13 880	5594	4963	3941	4602
		Puhkusereis	44 129	1150	1659	2374	2025	3292	6216	9319	9322	2632	2435	1502	2203
		Tööreis	12 281	373	386	297	475	599	1467	2941	2790	1081	657	786	429
		Osavõtt konverentsist, koolitusest		0	0	0	0	0	0	4	0	0	0	46	0
		Muu reis	21 832	1323	1786	2066	2047	1538	1853	2076	1768	1881	1871	1653	1970
	Majutatute ööbimised	Kokku	166 176	5704	7568	10 641	12 035	12 763	17 998	28 929	26 320	12 125	13 070	9598	9425
		Puhkusereis	68 282	1605	2109	3090	3378	5116	9622	15 549	15 205	4166	3673	1978	2791
		Tööreis	27 996	763	1012	1029	982	1610	2793	7139	5881	1534	2644	1657	952
		Osavõtt konverentsist, koolitusest		0	0	0	0	0	0	4	0	0	0	92	0
		Muu reis	69 898	3336	4447	6522	7675	6037	5583	6241	5234	6425	6753	5963	5682

2.12

Muud teenindavad tegevused

Muud teenindavad tegevused hõlmab organisatsioonide tegevusi ning arvutite, tarbeesemete ja kodutarvete parandust ja mitmesuguseid mujal liigitamata isikuteenuseid.

Muud teenindavad tegevused jäävad maakonna statistikas ettevõtete ja töötajate arvu poolest keskmisele tasemele (joonis 1 ja 2). Müügitulu, ärikasumi ja lisandväärtuse poolest jäädakse pigem alla maakonna keskmise. Vaadeldes valdkonnasiseseid näitajaid, siis ettevõtete arv on vaadeldavate aastate lõikes suurenenud nagu ka hõivatute arv

(tabel 15). Müügitulu, omakapital, tööjõukulud ja lisandväärtus on aastate lõikes stabiilselt kasvanud (joonis 21). Suurem positiivne muutus on toimunud 2018. aastal, kui on suurenenud nii müügitulu, omakapital kui ka lisandväärtus (tabel 15).

Muud teenindavad tegevused valdkonnas on suurim töandja ja edukaim müügitulu poolest **OÜ Sinine Salong** (56 töötajat), kuid siinkohal tuleb märkida, et ettevõtte on registreeritud Läänemaale, kuid tegevus toimub Tallinnas. Teistes ettevõtetes on alla 10 töötaja ning müügitulu tagasihoidlik.

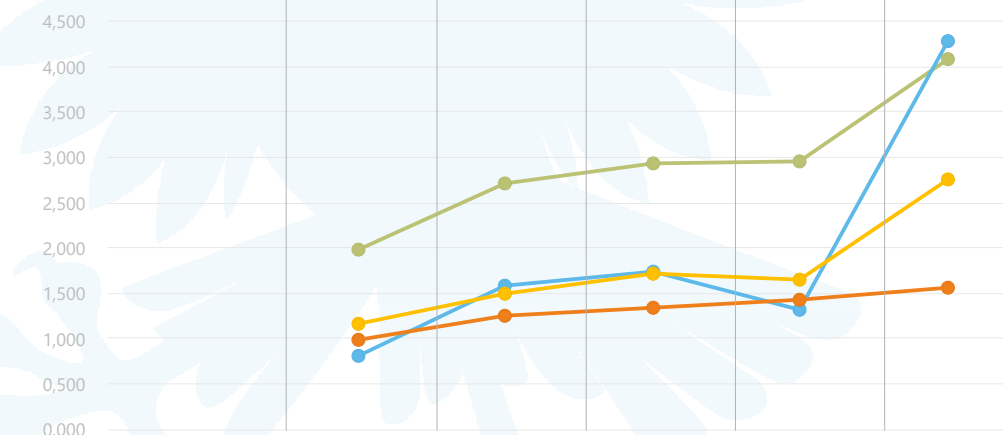
Tabel 15.

Muude teenindavate tegevuste üldnäitajad (miljonites eurodes) aastate 2014–2018 lõikes (Äriregister).

	2014	2015	2016	2017	2018
Ettevõtteid	47	57	64	69	74
Töötajaid	82	104	118	122	128
Müügitulu	1,984	2,710	2,929	2,949	4,074
Omakapital	0,810	1,574	1,735	1,319	4,282
Tööjõukulud	0,977	1,245	1,351	1,427	1,572
Lisandväärtus	1,159	1,486	1,710	1,647	2,755
Lisandväärtus töötaja kohta	0,014	0,021	0,014	0,013	0,037

Joonis 21.

Muude teenindavate tegevuste üldnäitajate graafiline visualiseering (Äriregister).

2.13

Mäetööstus

Mäetööstuse valdkond hõlmab looduses tahkel (kivisüsi, põlevkivi ja maagid), vedelal (nafta) või gaasilisel kujul (maagaas) esinevate mineraalide kaevandamist maaalustes kaevandustes, lahtistes karjäärides, puuraukude kaudu, merepõhjast jms meetodil. Siia kuuluvad abi-tegevused toorme ettevalmistamiseks ja turustamiseks, nt purustamine, peenestamine, puhastamine, kuivatamine, sortimine, maagi rikastamine, maagaasi veeldamine ja tahke kütuse aglomeerimine. Neid töid teevad maa-varade kaevandamisega tegelevad ja/või muud läheduses paiknevad üksused. Siia kuuluvad tegevused on liigitatud osadesse, gruppidesse ja klassidesse peamise kaevandatava maavara järgi.

Mäetööstus on üks väiksemaid, aga stabiilsemaid valdkondi maakonnas, mille näitajad on maakonnas madalaimal tasemel (müügitulu, ärikasum, lisandväärtus). Tabelist 16 kajastub, et ettevõtete arv on vaadeldavate aastate jooksul püsinud stabiilsema. Töötajate arv on hüppeliselt 2015. aastast kasvanud, sest **Skywind OÜ** muutis oma tegevusala ja liigitas oma põhitegevuse mäetööstuse valdkonna alla. Stabiilsemalt on kasvanud müügitulu, omakapital, tööjõukulud ning lisandväärtus (joonis 22).

2018. aastal oli mäetööstuse valdkonnas suurim tööandja ja müügitulu poolest edukaim **Skywind OÜ** (26 töötajat).

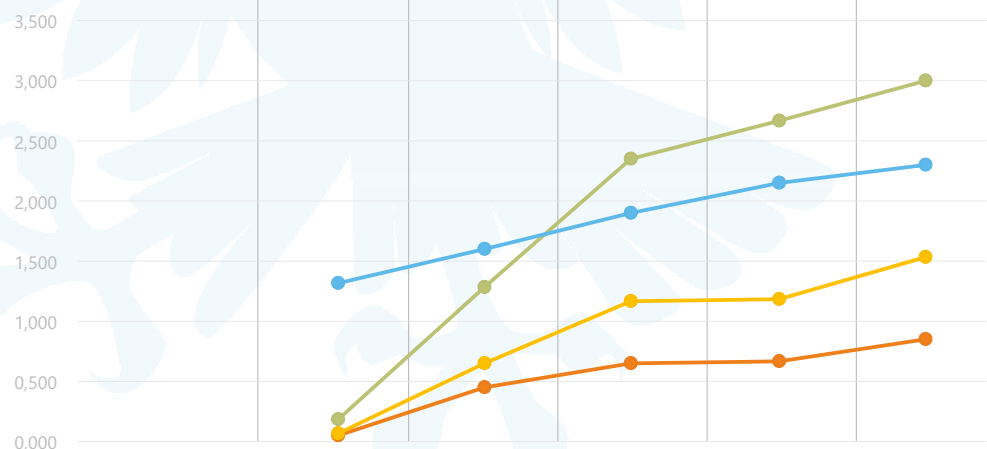
Tabel 16. ►

Mäetööstuse üldnäitajad
(miljonites eurodes) aastate
2014–2018 lõikes
(Äriregister).

	2014	2015	2016	2017	2018
Ettevõtteid	4	4	4	4	4
Töötajaid	3	20	24	26	30
Müügitulu	0,188	1,294	2,348	2,671	3,013
Omakapital	1,329	1,606	1,903	2,148	2,297
Tööjõukulud	0,052	0,459	0,662	0,666	0,862
Lisandväärtus	0,068	0,660	1,172	1,186	1,531
Lisandväärtus töötaja kohta	0,023	0,021	0,049	0,046	0,383

Joonis 22. ►

Mäetööstuse üldnäitajate
graafiline visualiseering
(Äriregister).

2.14

Põllu- majandus, metsa- majandus ja kalapüük

Põllumajandus, metsamajandus ja kalapüük hõlmab taimsete ja loomsete loodusvarade kasutamist. Siia kuulub põllukultuuride kasvatus, loomakasvatus ja -aretus, metsasaaduste ning muude taimsete ja loomsete saaduste varumine talumajapidamises või looduskeskkonnas.

Valdkonna üldnäitajad:

Ettevõtete arv kasvas põllumajandus, metsamajandus ja kalapüügi sektoris 2016. aastani ja pärast seda on arv tasapisi uuesti langema hakanud (tabel 17). Enim oli töötajaid registreeritud 2015. aastal ning kõige vähem möödunud ehk 2018. aastal (tabel 17). Müügitulu oli suurim 2015. aastal, mis järgneval aastal on märgatavalt langenud ja siis uuesti tasapisi kasvanud (joonis 23). 2015. aastal oli ka omakapitali maht võrreldavate aastate suurim ja järgneval aastal 8,53 miljoni euro võrra langenud ning alates 2017. aastast taas tõusma hakanud (joonis 23 ja tabel 17). Tööjõukulude puhul on märgata, et need olid madalaimad 2016.

aastal, kui sektoris oli enim hõivatuid. Pärast 2016. aastat on hõivatute arv langema hakanud ning tööjõukulud tõusma – seega võib väita, et palgad on põllumajanduse sektoris kasvama hakanud (joonis 23). Kõige suuremad tööjõukulud olid 2015. aastal ning madalaimad 2018. aastal.

Lisandväärtus töötaja kohta on aastate jooksul tõusnud, viidates asjaolule, et maa- ja metsamajanduses investeeritakse enam kaasaegsesse tehnoloogiasse (joonis 23).

Järgnevalt on lahti kirjutatud detailsemalt metsamajandus, kalapüük ja põllumajandus, detailsemalt kirjeldamata on jäetud jahipidamine, kuna see moodustab valdkonnast väga väikese osa. Seega, kui lugeja hakkab eraldi kokku lööma metsamajanduse, kalapüügi ja põllumajanduse numbreid ja leiab, et summad ei klapi tabelis 17 kajastatud numbritega, siis tuleb meele pidada, et tabel 17 sisaldab ka jahinduse näitajaid.

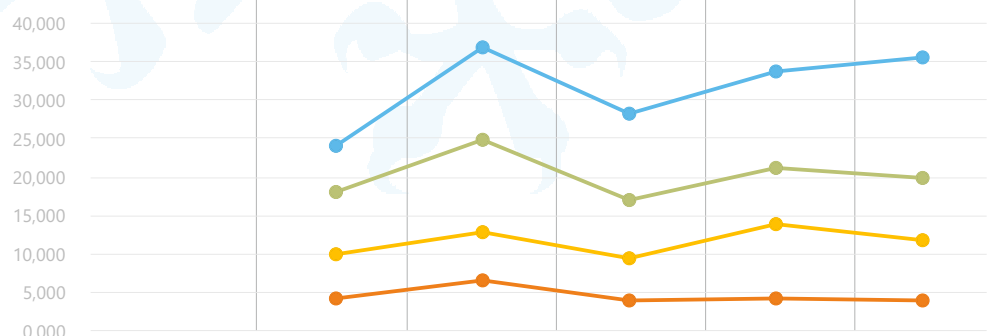
Tabel 17.

Põllumajanduse, metsamajanduse ja kalapüügi üldnäitajad (miljonites eurodes) aastate 2014–2018 lõikes (Äriregister).

	2014	2015	2016	2017	2018
Ettevõtteid	132	158	172	168	165
Töötajaid	302	387	300	295	273
Müügitulu	18,087	24,734	17,096	21,097	19,888
Omakapital	24,136	36,771	28,181	33,614	35,670
Tööjõukulud	4,083	6,484	3,954	4,094	3,910
Lisandväärtus	9,897	12,716	9,477	13,874	11,745
Lisandväärtus töötaja kohta	0,033	0,021	0,032	0,047	0,071

Joonis 23.

Põllumajanduse, metsamajanduse ja kalapüügi üldnäitajate graafiline visualiseering (Äriregister).

2.14.1

Metsa- majandus

Metsamajanduse valdkonna näitajad on maakonnas püsunud vaadeldavate aastate lõikes stabiilsena. Ettevõtete arv on kõikunud seitsme, töötajate arv viie ühiku piires (tabel 18). Huvitava asjaoluna võiks välja tuua tõiga, et 2017. aasta ettevõtete ja töötajate arv on langenud 2014. aasta tasemele. Samas muud näitajad nagu müügitulu, omakapital, ärikasum, tööjõukulud ja lisandväärtus on kasvanud (joonis 24). Väiksem langus on toimunud 2016. aastal nii müügitulu kui ka ärikasumi puhul.

Tabelis 19 on kajastatud Läänemaa raie-
mahtude statistika 2017. ja 2018. aastal. Raie-
mahud on kasvanud, seda nii riigi-
metsas kui ka erametsas. Kõige suurem
osakaal nii 2017. kui ka 2018. aastal on
olnud uuendusraiel, mis hõlmab endas ka
lageraie, kõige väiksema osakaal on valik-
raiel.

Metsamajanduse valdkonnas ei saa ühtegi
suuremat tööandjat esile tõsta, sest kõigi
sektoris tegutsevate ettevõtete töötajas-
kond on väiksem kui 10 inimest. Müügitulu
pooldest on edukaim **Triovara Halduse OÜ**.

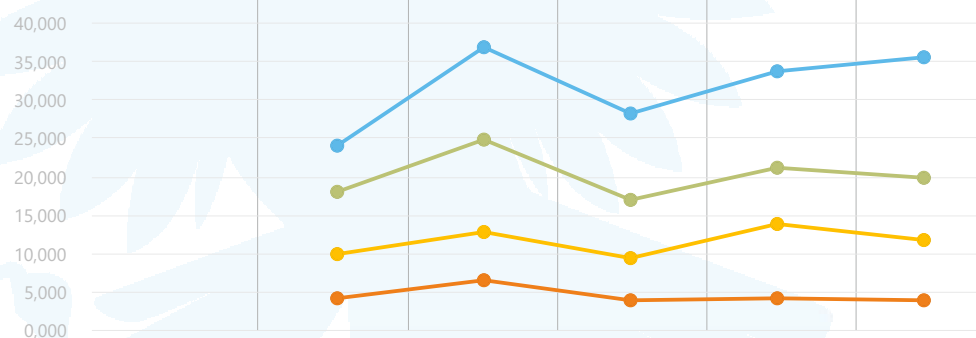
Tabel 18. ►

Metsamajanduse
üldnäitajad (miljonites
eurodes) aastate 2014–2018
lõikes (Äriregister).

	2014	2015	2016	2017	2018
Ettevõtteid	132	158	172	168	165
Töötajaid	302	387	300	295	273
Müügitulu	18,087	24,734	17,096	21,097	19,888
Omakapital	24,136	36,771	28,181	33,614	35,670
Tööjõukulud	4,083	6,484	3,954	4,094	3,910
Lisandväärtus	9,897	12,716	9,477	13,874	11,745
Lisandväärtus töötaja kohta	0,033	0,021	0,032	0,047	0,071

Joonis 24. ►

Metsamajanduse
üldnäitajate graafiline
visualiseering (Äriregister).

Tabel 19. ►

Läänemaa raie-
mahtude
statistika 2017. ja 2018.
aastal (Statistikaamet).

	Kokku				Riigimetsamaa				Erametsamaa			
	Raiepindala (ha)		Raie maht (m³)		Raiepindala (ha)		Raie maht (m³)		Raiepindala (ha)		Raie maht (m³)	
	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018
Koguraie	4840,2	5018,8	571 941,7	643 308,3	1085,3	1132,1	116 326,7	145 904,3	3751,3	3875	455 393	497 058
Uuendusraie	2904,4	3158,5	501 454,5	560 130,2	389,6	407	86 203,5	104 986,2	2514,8	2751,4	415 251	455 144
Lageraie	2649,8	2794,8	478 570,5	524 413,2	389,6	407	86 203,5	104 986,2	2260,2	2387,8	392 367	419 427
Valikraie	1,9	0	50	0	0	0	0	0	1,9	0	50	0
Hooldusraie	1886,7	1779	65 327,7	69 831,5	685,3	708,3	26 638,7	31 501,5	1201,4	1062,8	38 689	38 286
Valgustusraie	305,9	294	3671,5	3527,9	305,9	294	3671,5	3527,9	0	0	0	0
Harvendusraie	1266,4	1243,1	56 165	63 019,9	364,8	374,5	22 963	27 833,9	901,5	868,6	33 202	35 186
Sanitaarraie	314,4	241,9	5491,2	3283,7	14,6	39,9	4,2	139,7	299,8	194,2	5487	3100
Muu raie	47,2	81,4	5109,5	13 346,6	10,4	16,7	3484,5	9416,6	33,3	60,8	1403	3628

2.14.2

Kalapüük ja vesiviljelus

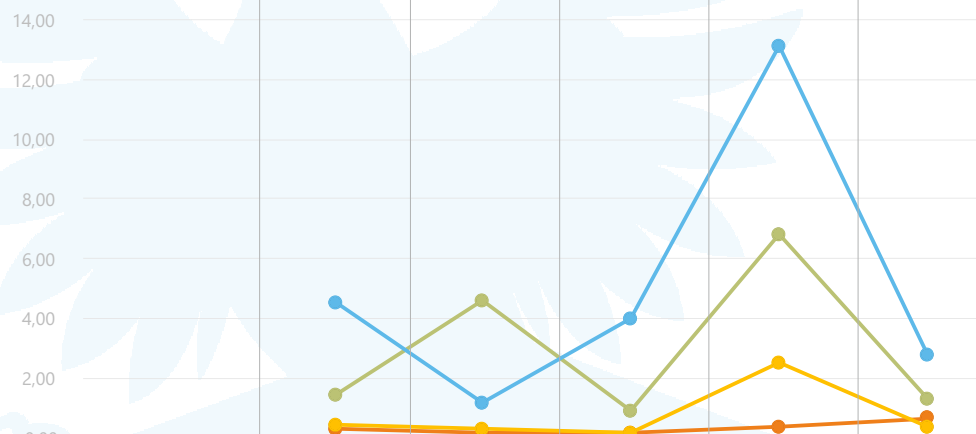
Kalapüügi valdkonnas on ettevõtete arv vaadeldava perioodi jooksul pigem kasvanud, väike langus on toimunud 2018. aastal (tabel 20). Töötajate arv tõusis hüppeliselt 2015. aastal enam kui saja inimese võrra ja pärast seda langes uuesti 14 töötajale. Muutus on seotud sellega, et **OÜ Morobell** oli 2015. aastal oma põhitegevusalaks märkinud „kalapüük ja vesiviljelus“ ning hiljem on ta märkinud oma

põhitegevusalaks „toidu tootmine“. OÜ Morobell on selle võrra mõjutanud ka teisi 2015. aasta näitajaid nagu müügitulu, omakapital, tööjõukulu ja lisandväärtus. Jättes välja 2015. aasta eripära, siis pigem on üldnäitajad kasvanud, saavutamata 2014. aasta taset (joonis 25). Võib öelda, et see valdkond on oma näitajate poolest üks muutlikumaid.

Tabel 20. ▶
Kalapüügi üldnäitajad
(miljonites eurodes) aastate
2014–2018 lõikes (Äriregister).

	2014	2015	2016	2017	2018
Ettevõtteid	12	16	14	11	8
Töötajaid	20	21	14	113	5
Müügitulu	1,443	4,592	0,880	6,784	1,275
Omakapital	4,554	1,188	3,966	13,159	2,798
Tööjõukulud	0,396	0,293	0,187	2,481	0,366
Lisandväärtus	0,390	0,197	0,120	2,325	0,705
Lisandväärtus töötaja kohta	0,020	0,009	0,009	0,021	0,141

Joonis 25. ▶
Kalapüügi üldnäitajate
graafiline visualiseering
(Äriregister).

2.14.2

Kalapüük ja vesiviljelus

Tabel 21. ▶

Läänemerest kaluri kalapüügiloa alusel kalapüügid (kilogrammides) firmade lõikes 2018. aastal (Veterinaar- ja Toiduamet).

Kalaliik	Kogus	Kalaliik	Kogus	Kalaliik	Kogus	Kalaliik	Kogus
Ahven	174 588,6	Koha	1377	Merisiig	1537	Tursk	17
Angerjas	35,5	Latikas	1046,3	Meritint	94,3	Tuulehaug	679,5
Kammeljas	204	Lest	12 834	Nurg	26 140,8	Vikerforell	12
Haug	22 520,7	Linask	1595	Roosärg	937	Vimb	19 978,8
Hõbekoger	13 112,8	Luts	991,6	Räim	192 231,4	Ümarmudil	4910
Kiisk	9765	Lõhe	201,1	Säinas	6449,6		
Kilu	1	Meriforell	672,8	Särg	17395,9		

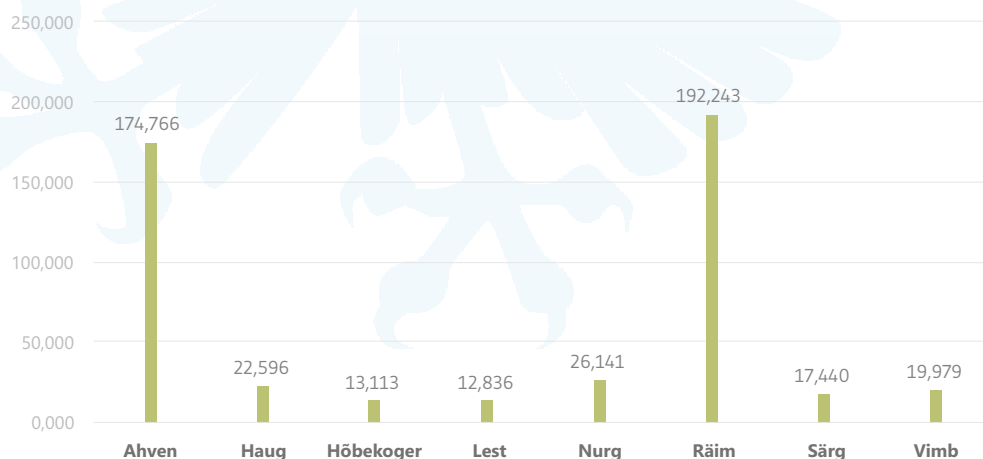
Tabel 22. ▶

Läänemerest Eesti traallaevadega püütud kala lossimine 2018. aastal (Veterinaar- ja Toiduamet).

Sadam	Kalaliik	Kokku (t)	Sadam	Kalaliik	Kokku (t)
Dirhami sadam	Emakala	0,198	Westmeri sadam	Kilu	512,429
Dirhami sadam	Kilu	8173,279	Westmeri sadam	Meritint	1,991
Dirhami sadam	Meritint	0,198	Westmeri sadam	Räim	439,967
Dirhami sadam	Räim	5450,125	Westmeri sadam kokku		954,387
Dirhami sadam kokku		13 623,8			
Rohuküla sadam	Kilu	72,171			
Rohuküla sadam	Räim	73,432			
Rohuküla sadam kokku		145,603			

Joonis 26. ▶

Populaarsemad kalaliigid, mida Läänemaa kalapüügi firmad kalapüügiloa alusel 2018. aastal Läänemerest välja püüdsid (tonnides). (Veterinaar- ja Toiduamet).

Tabel 21 kajastab ettevõtete püügimahtusid Läänemerest kalapüügiloa alusel ning nende andmete kohaselt püüti 2018. aastal kõige rohkem räime, ahvenat ja nurgu.

Kui vaadata kutseliste kalurite püügiandmeid (joonis 26), siis ka siin on näha, et enim on püütud räime, ahvenat ja nurgu.

Tabel 22 kajastab traallaevade kalade lossimise andmeid Läänemaa sadamate kaupa.

Kõige enam kalu lossiti 2018. aastal Dirhami sadamas ning kõige vähem Rohuküla sadamas. Kõige enam on merelt püütud traallaevadega kilu ja räime.

Kalapüügi ja vesiviljeluse valdkonnas ei saa ühtegi suuremat tööandjat esile tõsta, sest kõigis sektoris tegutsevate ettevõtete töotajaskond on väiksem kui 10 inimest. Müügitulu poolest on edukaimad **OÜ Fortem Holding**, **OÜ Caroline** ja **Bentros OÜ**.

2.14.3

Põllu- majandus

Põllumajandusettevõtted moodustavad põllumajandus, metsamajandus ja kalapüügi sektoris enamuse, nagu ka sellega seonduvad majandusnäitajad. Põllumajandusettevõtete ja töötajate arv on vaadeldava aja jooksul kasvanud 2016. aastani, millest alates ettevõtete hulk on hakanud vähenema (tabel 23). Kui vaadata põllumajanduse müügitulu, siis see on aastati erinev ning sõltub paljuski ilmast. Omakapital on aastate jooksul kasvanud, mis võib olla seotud sellega, et sektoris on juurde soeta-

tud uusi masinaid. Selge langus on toimunud tööjõukuludega, mis võib korrelatsioonis olla töötajate arvu vähenemisega, aga ka palkade vähenemisega. Samuti on vähenenud lisandväärtus, mis on seotud suurte omakapitali mahtudega.

Taime- ja loomakasvatuse valdkonnas on suurimad tööandjad **OÜ Nigula Piim** (29 töötajat) ja **Esträv Grupp OÜ** (22 töötajat). Müügitulu poolest on edukamaid **OÜ Nigula Piim**, **Ohtla Põld OÜ** ja **Kärneri-Jõe OÜ**.

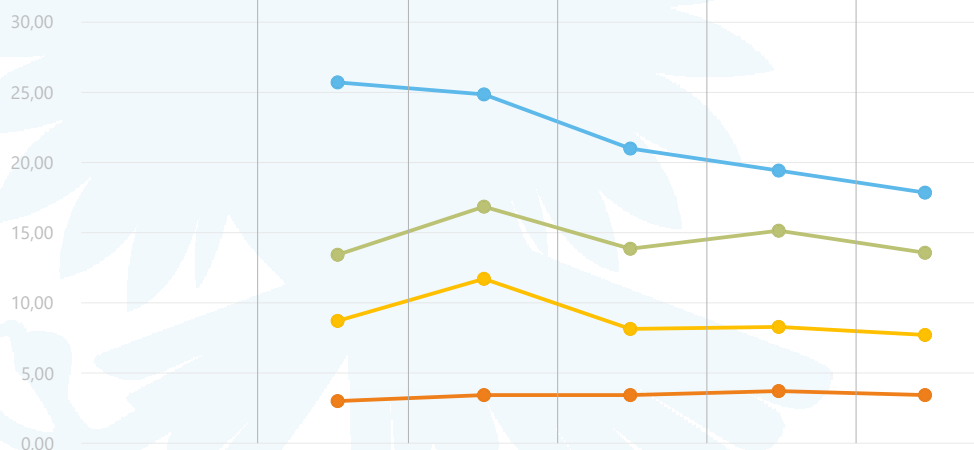
Tabel 23. ►

Põllumajanduse üldnäitajad
(miljonites eurides) aastate
2014–2018 lõikes (Äriregister).

	2014	2015	2016	2017	2018
Ettevõtteid	107	114	116	106	82
Töötajaid	209	231	241	226	254
Müügitulu	13,40	16,79	13,79	15,09	13,59
Omakapital	25,58	24,77	20,93	19,44	17,85
Tööjõukulud	2,99	3,34	3,34	3,64	3,36
Lisandväärtus	8,74	11,68	8,05	8,31	7,61
Lisandväärtus töötaja kohta	0,04	0,05	0,03	0,04	0,03

Joonis 27. ►

Põllumajanduse üldnäitajate
graafiline visualiseering
(Äriregister).

2.14.3

Põllumajandus

Tabel 24. ►

Tera- ja kaunvilja hinnad
(eurodes) 2017. ja 2018.
aastal (Einar Pärnpuu).

Teravili	2017	2018	Kommentaar
Rukis	127	127	„Ostab ainult Eesti kokkuostja ja reeglina kõik Tartu Millile.”
Nisu	150	160	„Maailmabörsi hind – Eesti väikestest kogustest ei sõltu eriti.”
Oder	130	150	„Odra hinda nisuga hoiab võrdsel tasemel Eesti odramüügileping Saudi Araabia kaamlitele (5 a tagasi oli 30 eurot vähem).”
Raps	346	355	
Uba	203	293	„Börsi kaup.”
Hernes	200	200	„Langes, kuna Indiaga lepingut ei tulnud.”

Einar Pärnpuu, ►
põllumajandusettevõtja

Valdkonna muutuste kohta 2017. ja 2018. aastal andis oma kommentaari Läänemaa põllumajandusettevõtja Einar Pärnpuu, kes lisas järgmist: „**2017. aastal iseloomustasid põllumajandust järgmised märksõnad: hea kasvuperiood – niiskust hästi; head saagid, aga koristusperiood raske ja koristus-kuivatuskulud suured, mistõttu jäi osa saaki ka koristamata. Saagi koristuse osas oli eriti hull olukord Lääne-Virumaal ja Kesk Eestis. Loomakasvatuses oli 2017. aastal hea aasta – rohtset massi jätkus ja enamus saadi ka sellest kätte. Vilja oli keskmiselt ning selle hind tõusis 10% koristus-aja lõpus, siis kui enamus oli juba selleks ajaks börsil müüdud (tabel 24).**”

2018. aasta seisu kommenteeris Einar Pärnpuu järgmiselt: „**2018. aastal valitses pöörd ja eriti just Lääne- Eestis, saagid olid meil neli korda väiksemad kui mujal Eestis. Viljakoristus oli kiire ja odav – vilja ei olnud ja kuiv oli. Kuna vili koristati kiiresti, sai külvata õigel ajal ja palju talivilja 2019. aastaks. Seega loodi hea alus 2019. aasta saagile. 2018 oli täielik põrumine viljakasvatuses ja ka loomakasvatuses oli halb aasta – karjamaal ei olnud rohtu ja rohumaadelt ei saadud piisavalt sööta.**”

2.15

Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne

Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne hõlmab tervishoiu ja sotsiaaltööga seotud tegevusi, nagu haiglaravi ja muud tervishoiuteenused, mida osutavad eriharidusega tervishoiutöötajad ning hooldekodude tegevus, mis sisaldab tervishoiu- ja sotsiaalhoolekandealaseid tegevusi ilma tervishoiutöötajate osavõtuta.

Ettevõtete arvu poolest maakonnas jääb tervishoid ja sotsiaalhoolekanne alla keskmise (joonis 1). Tervishoiu ja sotsiaalhoolekande valdkond on üks suuremaid tööandjaid teiste suuremate valdkondade kõrval (joonis 2). Üldises plaanis jääb selle valdkonna müügitulu ja ärikasum maakonna keskmisele tasemele.

Samas lisandväärtus töötaja kohta on maakonnas üle keskmise (joonis 9).

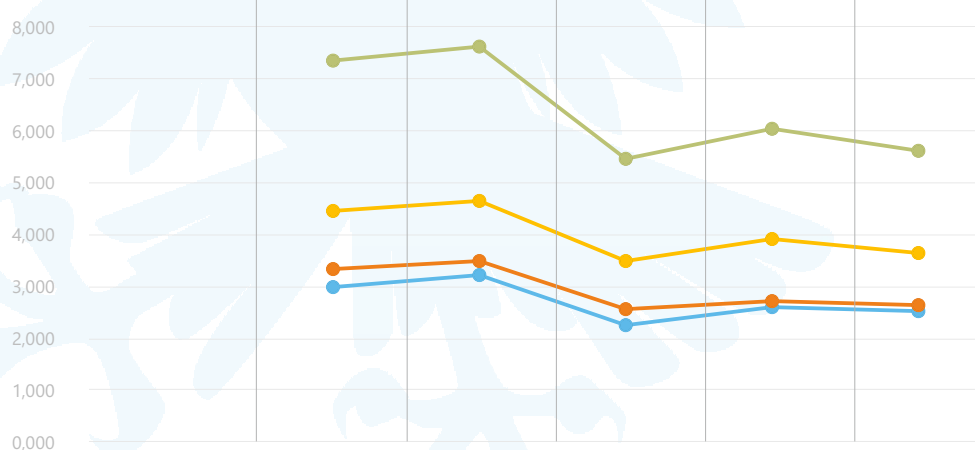
Vaadeldes valdkonnasiseseid näitajaid, siis ettevõtete arv on ajas kasvanud kuni 2018. aastani, kui toimus langus (tabel 25). Töötajate arv on ajas vähenenud (tabel 25). Muud näitajad, nagu müügitulu, omakapital, tööjõukulud ja lisandväärtus, on kasvanud 2018. aastani ja pärast seda on toimunud eelnevalt nimetatud näitajates langus (joonis 28).

Tervishoiu valdkonnas oli 2018. aastal suurimaks tööandjaks ja müügitulu poolest edukaim **AS Haapsalu Kuurort** (67 töötajat).

Tabel 25. Tervishoiu ja sotsiaalhoolekande üldnäitajad (miljonites eurodes) aastate 2014–2018 lõikes (Äriregister).

	2014	2015	2016	2017	2018
Ettevõtteid	19	23	24	27	24
Töötajaid	221	210	144	159	143
Müügitulu	7,332	7,625	5,458	6,022	5,599
Omakapital	3,002	3,232	2,254	2,605	2,512
Tööjõukulud	3,327	3,490	2,555	2,711	2,657
Lisandväärtus	4,460	4,652	3,488	3,894	3,646
Lisandväärtus töötaja kohta	0,020	0,021	0,024	0,024	0,152

Joonis 28. Tervishoiu ja sotsiaalhoolekande üldnäitajate graafiline visualiseering (Äriregister).

2.16

Töötlev tööstus

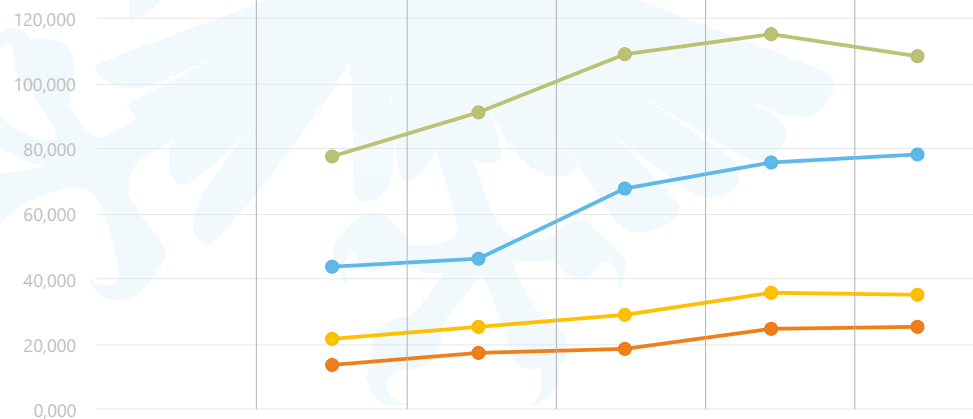
Töötlev tööstus hõlmab materjalide, ainete või komponentide mehaanilist/füüsikalist või keemilist muundamist/töötlemist uueks tooteks. Materjali või aine töötlemine/muundamine ei ole samas ainumäärav tingimus, mille alusel üksus liigitada töötleva tööstuse alla. Töödeldavaks materjaliks, aineks või komponendiks on põllumajanduses, metsanduses, kalanduses või mäetööstuses toodetud toore või töötleva tööstuse mõne teise tegevusala toode. Tavaliselt loetakse töötlemiseks kauba olulist muutmist, renoveerimist või rekonstrueerimist. Tootmisprotsessi väljundiks võib olla valmistoode (valmis kasutamiseks või tarbimiseks) või pooltoode, mis on edasise tootmise sisendiks. Näiteks alumiiniumi rafineerimistehase toodang on esmase alumiiniumi tootmise sisendiks; esmane

alumiinium on sisendiks alumiiniumtraadi tõmbamise tehastes; alumiiniumtraat on sisendiks alumiiniumtraadist toodete tootmisel. Masinate ja seadmete spetsiaalsete komponentide ja koostisosade, samuti nende tarvikute ja lisaseadmete tootmine kuulub samasse klassi nende masinate ja seadmete tootmisega, mille jaoks osad ja tarvikud on mõeldud. Masinate ja seadmete üldise kasutusega komponentide ja koostisosade (mootorid, kolbid, elektrimootorid ja elektrilised sõlmed, ventiilid, hammasratad, rulllaagrid jne) tootmine liigitatakse töötleva tööstuse vastavasse klassi, sõltumata sellest, millises masinas või seadmes neid kasutatakse. Töötleva tööstuse osaks loetakse ka toodete kokkupanekut omavalmistatud või ostetud detailidest.

Tabel 26.
Töötleva tööstuse
üldnäitajad (miljonites
eurodes) aastate 2014–2018
lõikes (Äriregister).

	2014	2015	2016	2017	2018
Ettevõtteid	107	111	130	143	127
Töötajaid	953	1327	1411	1474	1453
Müügitulu	77,928	91,431	109,479	115,081	108,841
Omakapital	44,179	46,593	67,739	75,661	78,344
Tööjõukulud	13,935	17,659	18,718	24,921	25,622
Lisandväärtus	21,504	25,626	29,422	35,730	35,184
Lisandväärtus töötaja kohta	0,023	0,021	0,021	0,024	0,277

Joonis 29.
Töötleva tööstuse
üldnäitajate graafiline
visualiseering (Äriregister).

2.16

Töötlev tööstus

Valdkonna üldnäitajad:

Üldnäitajate põhjal võib väita, et töötlev tööstus on maakonna lipulaev. Ettevõtete arvu poolest pole töötleva tööstuse valdkond kõige suurem, kuid töötajate arvu, müügitulu, ärikasumi, tööjõukulu ja lisandväärtuse näitajad on maakonna kõrgeimad (joonis 1, 2, 3, 5, 7, 8). Kui vaadata lisandväärtust töötaja kohta, siis jääb töötleva tööstuse valdkond maakondlikul tasandil keskmiste sekka ja seda eelkõige kallite masinate tõttu, mida ettevõtetes kasutatakse ning millesse on investeeritud.

Süüvides töötleva tööstuse valdkonda kirjeldavatesse näitajatesse, siis ettevõtete arv on aastate jooksul kasvanud, nagu ka töötajate arv, kuni 2018. aastani, kuniks näitajad taas langevad (tabel 26). Samuti on vaadeldavate

aastate jooksul kasvanud müügitulu, oma-kapital, tööjõukulud ning lisandväärtus. Lisandväärtuste puhul on väike langus toimunud 2018. aastal ja seda eelkõige oma-kapitali mahu tõusu tõttu (joonis 29).

Kuna töötlev tööstus koosneb väga erinevatest tootmise valdkondadest, siis tabelis 27 on erinevate tootmise valdkondade näitajad välja toodud. Andmetest selgub, et kolm kõige edukamat valdkonda on toiduainete tootmine; puidutöötlemine ning puit- ja korktoodete tootmine; kummi- ja plasttoodete tootmine. Nendes tootmise valdkondades on kõige rohkem hõivatuid, samuti on müügitulu, tööjõukulud, oma-kapital ja ärikasum kõrgeim.

	Töötajate arv					Müügitulu					Tööjõukulud					Omakapital					Ärikasum (-kahjum)				
	2018	2017	2016	2015	2014	2018	2017	2016	2015	2014	2018	2017	2016	2015	2014	2018	2017	2016	2015	2014	2018	2017	2016	2015	2014
Arvutite, elektroonika- ja optikaseadmete tootmine	49	59	59	64	66	1,91	1,080	1,006	0,981	0,954	0,930	2,667	2,487	2,605	2,942	2,000	1,961	1,874	1,765	1,613	0,076	0,087	0,082	0,153	0,276
Elektriseadmete tootmine	4	4	4	4	4	1,14	0,103	0,102	0,101	0,100	0,105	1,433	1,710	1,989	2,307	1,286	1,348	1,362	1,336	1,349	-0,056	-0,009	0,027	0,002	0,012
Joogitootmine	3	2	1	1	1	0,14	0,047	0,024	0,020	0,012	0,039	0,155	0,243	0,242	0,130	0,135	0,118	0,159	0,124	0,051	0,015	-0,028	0,042	0,071	0,051
Kemikaalide ja keemiatoodete tootmine	4	4	5	5	3	0,21	0,073	0,075	0,078	0,031	0,059	0,220	0,217	0,188	0,096	0,045	0,029	0,034	0,020	0,010	0,022	0,001	0,022	-0,019	0,007
Kummi- ja plasttoodete tootmine	159	143	168	144	76	12,98	2,617	0,589	1,578	1,178	3,127	12,052	12,070	9,381	9,173	12,042	11,137	10,282	9,232	8,491	0,948	1,068	1,059	0,679	0,545
Masinate ja seadmete remont ja paigaldus	17	16	16	8	8	0,94	0,303	0,294	0,121	0,105	0,357	0,659	0,649	0,432	0,311	0,333	0,198	0,183	0,132	0,093	0,106	0,032	0,026	0,078	0,008
Metallitootmine	6	6	6	5	5	0,63	0,147	0,142	0,146	0,113	0,148	0,513	0,460	0,542	0,422	0,461	0,338	0,333	0,344	0,378	0,124	0,007	-0,005	-0,038	-0,072
Mootorsõidukite, haagiste ja poolhaagiste tootmine	0	0				0,00	0,000				0,000	0,000			0,000	0,003	0,003	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,033
Mujal liigitamata masinate ja seadmete tootmine	39	43	32	32	31	2,67	0,756	0,570	0,518	0,518	0,754	2,563	1,743	1,323	1,448	1,287	1,065	0,504	0,522	0,409	0,247	0,144	0,101	0,116	-0,042
Muu tootmine	2	1	3	2	3	0,28	0,007	0,022	0,014	0,009	0,019	0,224	0,138	0,268	0,152	0,180	0,105	0,074	0,079	0,021	0,066	0,020	-0,015	0,064	0,139
Muude mittemetallsetest mineraalidest toodete tootmine	32	39	45	43	43	3,53	0,776	0,708	0,798	0,760	0,756	4,204	3,862	3,850	3,400	3,334	3,319	3,092	2,580	2,748	0,361	0,439	0,325	0,334	0,046
Muude transpordivahendite tootmine	7	3	6	6	4	0,24	0,033	0,051	0,052	0,022	0,080	0,162	0,159	0,191	0,177	0,199	0,179	0,153	0,163	0,159	0,016	0,019	-0,005	0,005	-0,134
Mööblitootmine	71	92	91	90	33	6,07	1,691	1,456	0,877	0,449	1,337	13,102	11,729	10,498	7,676	2,643	3,509	2,598	2,073	1,946	0,413	1,017	0,105	0,310	0,039
Nahatöötlemine ja nahktoodete tootmine	3	5	3	3	4	0,19	0,024	0,023	0,022	0,018	0,019	0,202	0,207	0,185	0,372	0,170	0,141	0,133	0,097	0,097	0,029	0,009	0,029	0,036	0,000
Paberi ja pabertoodete tootmine	0	0				0,01	0,000				0,000	0,001			0,000	0,004	0,000	0,000	0,000	0,000	0,005	0,000	0,000	0,000	0,000
Puidutöötlemine ning puit- ja korktoodete tootmine, v.a mööbel; õlest ja punumismaterjalist toodete tootmine	314	311	331	325	320	22,08	5,892	5,542	5,181	4,966	6,326	21,035	20,226	17,242	17,270	10,512	10,060	9,509	9,041	9,085	1,121	1,405	1,021	0,543	1,007
Rõivatootmine	21	31	38	30	32	0,42	0,314	0,305	0,252	0,273	0,219	0,560	0,550	0,477	0,473	0,248	0,266	0,231	0,186	0,147	-0,002	0,046	0,032	0,043	0,027
Tekstiilitootmine	20	29	4	6	4	0,29	0,237	0,049	0,061	0,051	0,153	0,443	0,132	0,141	0,076	0,015	0,099	0,066	0,041	0,027	-0,006	0,018	0,030	0,012	0,005
Toiduainete tootmine	350	345	248	214	210	35,27	5,748	5,294	3,005	2,748	5,825	34,742	30,486	21,111	19,660	35,061	32,299	29,628	11,931	11,179	2,547	2,653	3,359	2,197	1,540
Trükindus ja salvestiste paljundus	3	12	9	9	13	0,20	0,098	0,087	0,076	0,080	0,049	0,582	0,533	0,620	0,477	0,125	0,437	0,386	0,409	0,256	0,065	0,190	0,169	0,247	0,098

Tabel 27. ▲
Töötleva tööstuse
tootmisvaldkondade
üldnäitajad aastate
2014–2018 lõikes
(Äriregister).

2.16.1

Kummi- ja plasttoodete tootmine

Tabel 28. ►

Kummi- ja plasttoodete tootmise üldnäitajad (miljonites eurodes) aastate 2014–2018 lõikes (Äriregister).

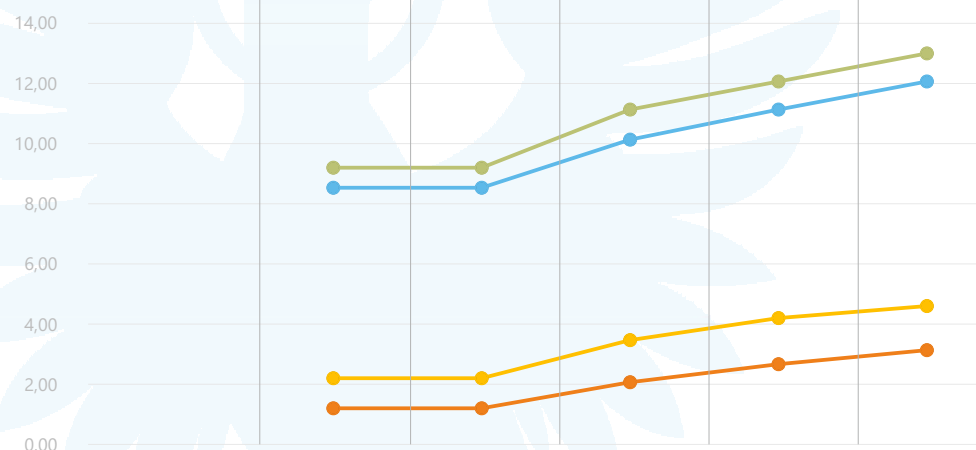
Joonis 30. ►

Kummi- ja plasttoodete tootmise üldnäitajate graafiline visualiseering (Äriregister).

Kummi- ja plasttoodete tootmise valdkonnas on ettevõtete arv vaadeldava perioodi jooksul jõudsalt kasvanud (tabel 28). Töötajate arv on stabiilselt kasvanud, nagu ka omakapitali maht ja lisandväärtus. Ärikasumi puhul on märgata 2018. aastal mõningast langust (joonis 30).

Kummi- ja plasttoodete tootmise valdkonnas olid 2018. aastal suurimad tööandjad ja suurimad müügitulu teenijad **Cipax Eesti AS** (87 töötajat) ja **Navix OÜ** (63 töötajat).

	2014	2015	2016	2017	2018
Ettevõtteid	4	4	6	5	4
Töötajaid	76	76	127	143	159
Müügitulu	9,17	9,17	11,12	12,05	12,98
Omakapital	8,49	8,49	10,12	11,14	12,04
Tööjõukulud	1,18	1,18	2,02	2,62	3,13
Lisandväärtus	2,15	2,15	3,42	4,17	4,56
Lisandväärtus töötaja kohta	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03

Kaido Sasse, ►
Cipax Eesti AS
juhatuse liige

Cipax Eesti AS juhatuse liige Kaido Sasse kirjeldas ettevõtte seisu aastatel 2017 ja 2018 järgmiselt: „Oleme iga aasta pisut kasvanud. 2017. aastal kasvas netokäive 5,09% võrreldes 2016. aastaga ning 2018. aastal kasvas netokäive 6,27%. 2018. aastal nägime ettevõtte jätkuvat kasvu nagu ka klientide arvu kasvu. Sellest tulenevalt investeerisime 2019. aastal uude tootmis- seadmesse ja käive kasvas taas 9,7%. Sellest lähtuvalt näeme jätkuvat tõusu kummi- ja plast- oodete valdkonnas. Meie igapäevane fookus on täna tootearendusel, nii oma kui ka klientide toodete osas.”

2.16.2

Puidu töötlemine ning puit- ja korktoodete tootmine

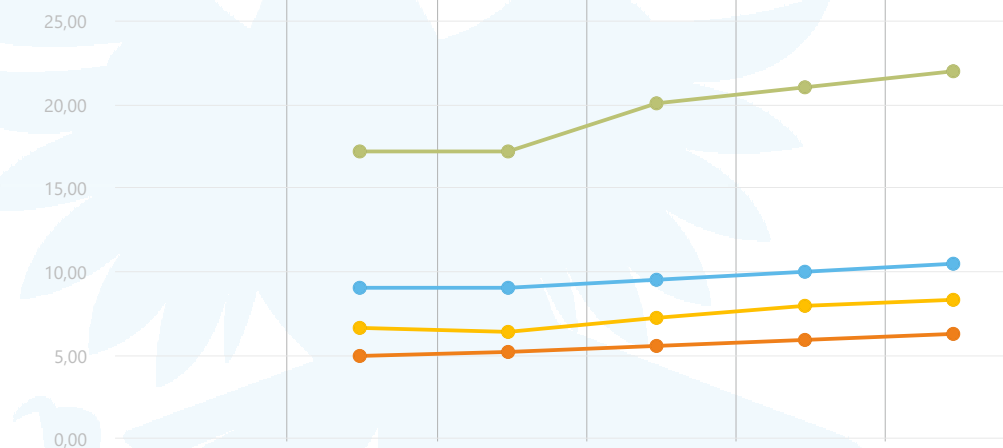
Tabel 29. ►

Puidu töötlemise ning puit- ja korktoodete tootmise üldnäitajad (miljonites eurodes) aastate 2014–2018 lõikes (Äriregister).

	2014	2015	2016	2017	2018
Ettevõtteid	18	19	21	18	20
Töötajaid	320	325	328	310	313
Müügitulu	17,27	17,24	20,14	21,00	22,06
Omakapital	9,08	9,04	9,48	10,05	10,52
Tööjõukulud	4,97	5,18	5,54	5,89	6,33
Lisandväärtus	6,62	6,47	7,31	8,02	8,30
Lisandväärtus töötaja kohta	0,02	0,02	0,02	0,03	0,03

Joonis 31. ►

Puidu töötlemise ning puit- ja korktoodete tootmise üldnäitajate graafiline visualiseering (Äriregister).

Ago Soomre, ►

Haapsalu Uksetehase AS juhataja

Haapsalu Uksetehase AS juhataja Ago Soomre kommenteeris 2017. ja 2018. aastat järgmiselt: „Puidust uste ja akende toodangu kasv (ca 8–12% aastas) oli seotud väga hea nõudlusega vaadeldaval perioodil. Nii eksporditurgudel (Skandinaavias), kui ka kohalikul turul oli majandus ja eelkõige ehitus väga heas kasvus, mistõttu oli suhteliselt lihtne tööd saada ning käivet kasvatada. Eelkõige piiras neil aastail kasvu kvalifitseeritud töötajate puudus.“

2.16.3

Toiduainete tootmine

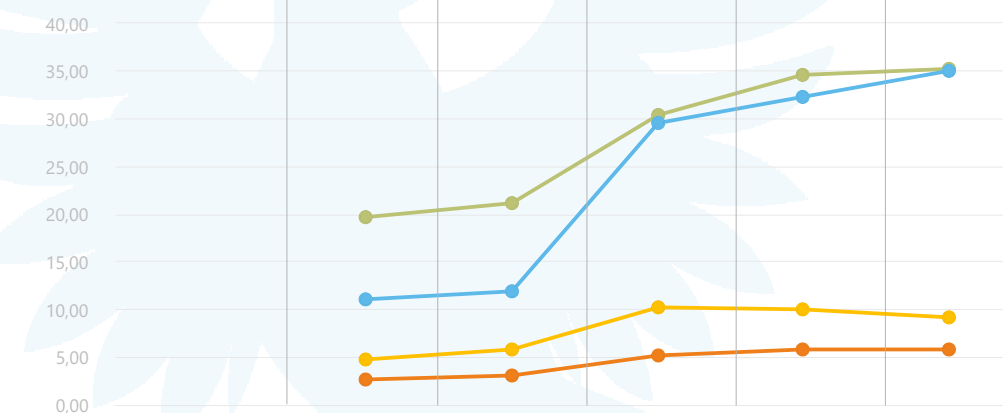
Tabel 30.

Toiduainete tootmise
üldnäitajad (miljonites
eurodes) aastate 2014–2018
lõikes (Äriregister).

	2014	2015	2016	2017	2018
Ettevõtteid	6	6	8	13	17
Töötajaid	209	214	248	344	349
Müügitulu	19,66	21,11	30,49	34,72	35,24
Omakapital	11,18	11,93	29,63	32,28	35,05
Tööjõukulud	2,75	3,00	5,29	5,75	5,82
Lisandväärtus	4,85	5,82	10,23	10,02	9,27
Lisandväärtus töötaja kohta	0,02	0,03	0,04	0,03	0,03

Joonis 32.

Toiduainete tootmise
üldnäitajate graafiline
visualiseering (Äriregister).

Toiduainete tootmise valdkonnas on ettevõtete arv vaadeldava perioodi jooksul jõudsalt kasvanud (tabel 30).

Töötajate arv on pidevalt kasvanud 2016. aastani, millest alates toimub hüppeline tõus pea 100 ühiku võrra. Muud näitajad, nagu müügitulu, omakapital ja tööjõukulud, on kasvanud (tabel 30). Valdkonna ärikasumis on toimunud langus alates 2017. aastast.

Samuti on langenud lisandväärtus 2018. aastast (joonis 32).

Toiduainete tootmise valdkonnas olid 2018. aastal suurimad tööandjad ja suurimad müügitulu teenijad **AS Rannarootsi Lihatööstus** (182 töötajat), **OÜ Morobell** (91 töötajat) ja **AS Linnamäe Lihatööstus** (43 töötajat).

2.17

Veevarustus; kanalisatsioon, jäätme- ja saastekäitlus

Veevarustus; kanalisatsioon, jäätme- ja saastekäitlus hõlmab erinevate jäätmete, nt tahked ja vedelad tööstus- ja olmejäätmed ning saastunud maad, käitlemisega (sh nende kogumine, töötus ja kõrvaldus) seotud tegevusi. Jäätmetöötus- või heitveekäitlusprotsessi väljund kõrvaldatakse või kasutatakse teiste tootmisprotsesside sisendina. Siia alla kuulub mitmesuguse päritoluga vee kogumine, töötlemine ning erinevate vahendite abil tarbijani (nt kodumajapidamised, tööstustarbijad) toimetamine ehk veega varustamine.

Veevarustuse; kanalisatsiooni, jäätme- ja saastekäitluse valdkonna müügitulu jääb maakonna tasemel alla keskmise (joonis 3), samas ärikasum (joonis 5) ja lisandväärtus (joonis 8) on üle maakonna keskmise. Valdkonnasisesed näitajad on üpris stabiilsed ja see võib olla seotud sellega, et ettevõtete ja töötajate arvud on vaadeldava perioodi jooksul üsna stabiilsed (tabel 31). Müügitulu, omakapital, tööjõukulud ja lisandväärtus on stabiilselt ajas kasvanud (joonis 33).

Veevarustuse valdkonnas on suurimaks tööandjaks ja müügitulu poolest edukaim **AS Haapsalu Veevärk** (21 töötajat).

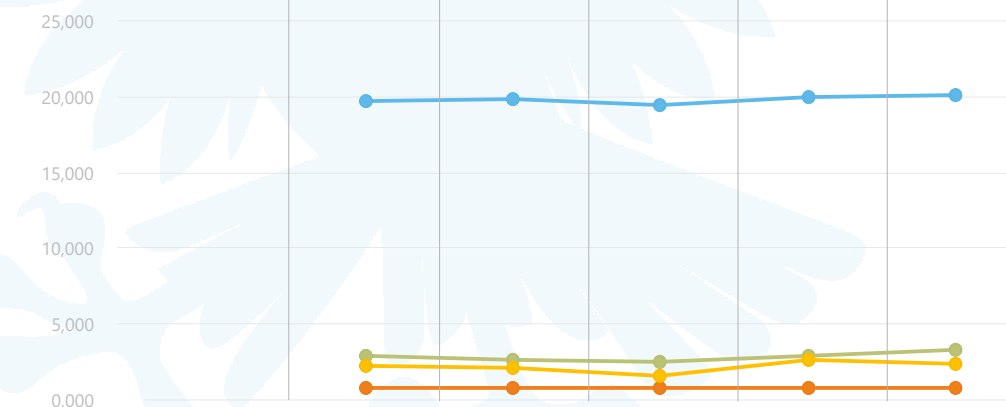
Tabel 31. ►

Veevarustuse valdkonna üldnäitajad (miljonites eurodes) aastate 2014–2018 lõikes (Äriregister).

	2014	2015	2016	2017	2018
Ettevõtteid	5	5	6	6	7
Töötajaid	50	46	45	41	41
Müügitulu	2,859	2,600	2,522	2,929	3,239
Omakapital	19,653	19,843	19,425	20,009	20,145
Tööjõukulud	0,695	0,701	0,722	0,724	0,793
Lisandväärtus	2,278	2,057	1,589	2,559	2,301
Lisandväärtus töötaja kohta	0,046	0,045	0,035	0,062	0,329

Joonis 33. ►

Veevarustuse valdkonna üldnäitajate graafiline visualiseering (Äriregister).

2.18

Veondus ja laondus

Veondus ja laondus hõlmab sõitjate/reisijate või kauba regulaar- ehk liinivedu ning juhuvedu raudtee-, maantee-, vee- või õhusõidukiga; torutransporti ning veondusega seotud terminali- ja parkimisteenuseid; kaubalasti/veose käitlemist, ladustamist, hoiustamist jne. Siia liigitatakse ka transpordivahendite rentimine koos juhiga ning posti- ja kulleriteenused.

Maakondlikul tasandil on ettevõtete arvu poolest veonduse ja laonduse valdkond keskmisel tasemel (joonis 1). Samas müügitulu, ärikasum, tööjõukulud ja lisandväärtus on maakonna kõrgemate seas. Seega võib väita, et veonduse ja laonduse valdkonnal läheb maakonnas hästi. Vaadeledes töötajate arvu ja tööjõukulude suhet, siis võib väita, et veonduse ja laonduse valdkonnas on maakonnas üle keskmise palgatase (joonis 2 ja 7).

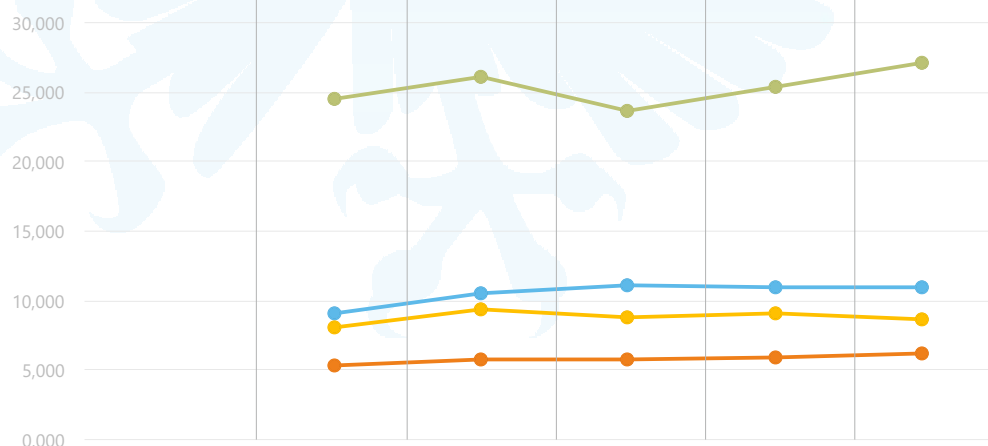
Süüvides valdkonna näitajatesse, siis ettevõtete arv on kasvavas trendis (tabel 31). Töötajate arvu puhul konkreetset trendi ei saa välja tuua, sest see aastate lõikes kõigub ning on pigem 2015. aastast langustrendis (tabel 31). Valdonna parim aasta oli vaadeldava perioodi jooksul 2015. aasta, kui müügitulu küündis peaaegu 2018. aasta tasemini. Üldises plaanis võib väita, et müügitulu, omakapital, tööjõukulud ja lisandväärtus on ajas pigem kasvanud (joonis 34).

Veonduse ja laonduse suurimad tööandjad olid 2018. aastal **AS Est-Trans Kaubaveod** (130 töötajat), **AS Mullo Transport** (61 töötajat) ja **OÜ Mehtrans** (13 töötajat). Müügitulu poolest olid 2018. aastal edukamaid **AS Est-Trans Kaubaveod**, **AS Mullo Transport** ja **Bulltrans OÜ**.

Tabel 32. ▶
Veonduse ja laonduse
valdkonna üldnäitajad
(miljonites eurodes)
aastate 2014–2018
lõikes (Äriregister).

	2014	2015	2016	2017	2018
Ettevõtteid	54	60	67	67	73
Töötajaid	307	327	317	319	305
Müügitulu	24,516	26,078	23,614	25,340	27,086
Omakapital	9,053	10,555	11,076	11,034	10,909
Tööjõukulud	5,315	5,722	5,720	5,963	6,210
Lisandväärtus	8,101	9,450	8,850	9,069	8,706
Lisandväärtus töötaja kohta	0,026	0,021	0,028	0,028	0,119

Joonis 34. ▶
Veonduse ja laonduse
valdkonna üldnäitajate
graafiline visualiseering
(Äriregister).

KOKKUVÕTE

Vaadeldava perioodi jooksul on majanduslikult aktiivsete ettevõtete arv kasvanud, mis näitab ettevõtlikkuse kasvu Läänemaal. Hõivatute arv on samuti aastatel 2014–2018 pigem kasvanud. Töötajate arv kasv hakkab enam silma töötleva tööstuse, hulgi- ja jaekaubanduse ning ehituse valdkonnas, kuid on ka valdkondi, kus on märgata hõivatute arvu kahanemist. Kuna töötajate arv on kasvanud, siis on kasvanud ka tööjõukulud. Mõningates valdkondades võib eeldada, et tööjõukulud on kasvanud suurenenud palga tõttu. Üldises plaanis on aja jooksul kasvanud ka müügitulu, enim töötleva tööstuse, hulgi- ja jaekaubanduse, ehituse ning veonduse ja laonduse valdkonnas. Maakonnas teenitav ärikasum on aastate ja valdkondade lõikes kõikuv, näiteks 2017. aastal teenis kinnisvaraala tegevus kahjumit. Aja jooksul on enim kasumit teeninud töötlev tööstus, hulgi- ja jaekaubandus, põllumajandus, metsamajandus ja kalapüük.

Ettevõtete poolt loodav lisandväärtus on samuti Läänemaal ajas kasvanud, enim on seda loonud töötlev tööstus, hulgi- ja jaekaubandus, põllumajandus, metsamajandus ja kalapüük. Kui vaadata lisandväärtust töötaja kohta, siis ka see on kasvanud, eriti 2018. aastal. Enim lisandväärtust töötaja kohta luuakse finants- ja kindlustustegevuse, elektrienergia, veevarustuse ja 2018. aastal ka mäetööstuse valdkonnas, sest nendes valdkondades on vähe töötajaid ning investeeringud seadmetesse on väiksemad kui näiteks töötleva tööstuse valdkonnas.

Lähtudes Statistikaameti andmetest (tabel 33), mis kajastavad 20-e ja enama töötajaga

ettevõtete andmeid, siis võrreldes teiste naabermaakondadega on Läänemaa suurem kui Hiiumaa, kuid väiksem kui Rapla-
maa ja Saaremaa. Tabeli 33 põhjal võib väita, et kõigis vaadeldavates maakondades on ettevõtete arv üsnagi stabiilne olnud. Töötajate arv on Läänemaal pisut kasvanud, samas kui Raplemaal on toimunud 2015. ja 2016. aastal märgatav langus ning Hiiumaal tõus. Müügitulu on Läänemaal pigem tõusnud, väike langus on toimunud 2015. aastal, nagu ka Hiiumaal, Raplemaal ja Saaremaal. Tööjõukulude puhul on tõus toimunud kõigis maakondades, va Raplemaal 2015. aastal. Stabiilne kasv on toimunud kõigis maakondades ka ärikasumi (-kahjumi) puhul.

Kokkuvõtteks võib väita, et Läänemaale iseloomulikud majandussektorid on töötlev tööstus, põllumajandus, hulgi- ja jaekaubandus, ehitus, veondus ja laondus, kus on kõige rohkem majanduslikult aktiivseid ettevõtteid ning töötajaid. Samuti teenitakse nendes sektorites suurimat müügitulu ja ärikasumit. Isegi kui lisandväärtus on nendes valdkondades kõrgeim, siis lisandväärtus töötaja kohta on palju madalam, võrreldes nende sektoritega, kus on vähe investeeringuid masinatesse, vähe töötajaid ja põhivara kulum väiksem.

Sihtasutus Läänemaa tänab kõiki osapooli, kes andsid sisendi „Läänemaa majandusanalüüs aastatest 2014–2018“ koostamiseks. Eriline tänu kõigile ettevõtjatele, kes leidsid aega, et kommenteerida sektori arenguid analüüsitava perioodil, kus nende ettevõtte tegutseb.

KOKKUVÕTE

Tabel 33. ►

Läänemaa majandus-
näitajate võrdlus teiste
maakondadega aastatel
2014–2017. Tabelis on
kajastatud 20-e ja enama
töötajaga ettevõtete näitajad
(Statistikaamet).

		Ettevõtete arv	Töötajate aasta- keskmise arv	Müügitulu	Tööjõukulud	Ärikasum (-kahjum)
2014	Kogu Eesti	3448	256 896	31 811 747,7	4 273 507,9	1 842 129,6
	Hiiumaa	17	822	66 476,2	12 588,5	2642,6
	Läänemaa	50	2446	181 070,1	35 811,6	9691,8
	Raplamaa	64	3010	273 417,8	44 564	7330,9
	Saaremaa	63	4372	338 430,6	59 837,4	13531,9
2015	Kogu Eesti	3566	260 489	31 997 712,6	4 530 505,3	1 463 498,4
	Hiiumaa	19	896	71 547,4	12 717,8	3937,4
	Läänemaa	48	2437	178 544	36 686,8	10703
	Raplamaa	63	2743	250 182,2	41 382,4	8974,7
	Saaremaa	62	4306	362 205	63 563,6	18206
2016	Kogu Eesti	3615	262 581	32 783 194,2	4 830 522	1 354 510,9
	Hiiumaa	20	994	89 771	15 329,4	6103,1
	Läänemaa	50	2452	191 584,3	38 496,7	11 880,3
	Raplamaa	55	2681	270 338,9	43 514,7	5753,5
	Saaremaa	64	4408	381 446,6	66 846,4	16052
2017	Kogu Eesti	3598	264 145	35 427 522,8	5 247 906,2	2 100 278,9
	Hiiumaa	18	856	80 285,6	14 025,5	4555,9
	Läänemaa	50	2549	205 035,8	42 050,7	14 288,5
	Raplamaa	63	3103	320 733,5	55 087	9049,7
	Saaremaa	68	4287	383 479	68 913,4	13 865,4

